

TÜRK TİCARET KANUNU MADDE 360'IN BANKACILIK KANUNU KAPSAMINDA NİTELİKLİ PAY SAHİPLİĞİNİN TESPİTİ BAKIMINDAN UYGULANABİLİRLİĞİ*

The Applicability of Article 360 of the Turkish Commercial Code to the Determination of
Qualified Shareholding within the Scope of the Banking Law

Gamze ÇAKI ÇİFCİ*

ÖZ

Bankacılık Kanunu düzenlemeleri ile finansal piyasalara ve finansal kurumlara güvenin tesisi amaçlanmıştır. Ülke ekonomisi bakımından da önem taşıyan bankalara karşı, tasarruf sahiplerinin ve nihayetinde toplumun güveninin korunması gerekir. Bu amaçla bankada pay sahipliğinin izlenmesi ve kontrol edilmesine yönelik düzenlemeler öngörülmüştür. Banka yönetiminde etkili olabilecek pay sahiplerinin tespiti amacıyla “nitelikli pay” kavramı tanımlanmış ve nitelikli pay sahibi olmaya birçok hüküm ve sonuç bağlanmıştır. Bankacılık Kanunu’nda verilen tanımda “yönetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren payların” da nitelikli pay olduğu belirtilmektedir. Türk Ticaret Kanunu Bankacılık Kanunu’na göre sonraki tarihli genel Kanun niteliği taşımaktadır. Bu çalışma ile “belirli grupların yönetim kurulunda temsil edilmesi” hususunu hükme bağlayan Türk Ticaret Kanunu madde 360 düzenlemesinin Bankacılık Kanunu’nda yer alan nitelikli pay sahipliği kavramı bağlamında uygulanabilirliğinin tartışılması amaçlanmaktadır. Çalışmada ilk olarak nitelikli pay ve pay sahipliği kavramları incelenmiştir. Nitelikli pay sahipliğinin tespitinin bir yolu olan yönetim kuruluna üye belirleme imtiyazı veren pay kıstası bakımından Türk Ticaret Kanunu hükümlerinin uygulanabilirliğine kanaat getirmek amacıyla Bankacılık Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu ilişkisinin ortaya konması gerekir. Uygulanabilir olduğunun kabulünün ardından Türk Ticaret Kanunu madde 360 ayrıntılı olarak Bankacılık Kanunu uygulaması özelinde oluşabilecek farklılıklar da gözetilerek ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nitelikli Pay, Nitelikli Pay Sahipliği, Türk Ticaret Kanunu Madde 360, Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkı, Türk Ticaret Kanunu-Bankacılık Kanunu İlişkisi.

* **Gönderi:** 05.05.2026 - **Kabul:** 31.07.2026 | **Received:** 05.05.2026 - **Accepted:** 31.07.2026.

Dr. Öğr. Üyesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, Bolu, Türkiye ✉ gamze.caki@ibu.edu.tr • **ORCID** 0000-0003-4365-6125.

Atıf Şekli / Cite As: ÇAKI ÇİFCİ, Gamze (2026). Türk Ticaret Kanunu Madde 360’ın Bankacılık Kanunu Kapsamında Nitelikli Pay Sahipliğinin Tespiti Bakımından Uygulanabilirliği. ÇÜHAD, (10), 393-420.

İntihal / Plagiarism: Bu makale bir intihal engelleme yazılımı aracılığıyla denetlenmiş ve en az iki hakem incelemesinden geçmiştir. / This article has been checked via a plagiarism prevention software and reviewed by at least two referees.

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.
This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

ABSTRACT

The regulations of the Banking Law are aimed to establish trust in financial markets and financial institutions. It is essential to protect the trust of depositors and ultimately society towards banks, which are also important for the national economy. In this purpose, regulations have been established to monitor and control shareholding in the bank. The concept of “qualified share” has been defined to identify shareholders who can have an influence on bank management, and numerous provisions and consequences have been attached to being a qualified shareholder. The definition provided in the Banking Law states that “shares also that grant the privilege of appointing members to the board of directors” as qualified share. The Turkish Commercial Code constitutes a general law that came later than the Banking Law. This study aims to discuss the applicability of Article 360 of the Turkish Commercial Code, which regulates “the representation of certain groups on the board of directors” within the context of the qualified shareholding in the Banking Law. The study first examines the concepts of qualified share and shareholding. To determine the applicability of the provisions of the Turkish Commercial Code regarding the criterion of share granting the privilege of appointing members to the board of directors, which is a method of identifying qualified shareholding, it is necessary to establish the relationship between the Banking Law and the Turkish Commercial Code. Following its acceptance as applicable, Article 360 of the Turkish Commercial Code is examined in detail, considering the differences that might arise specifically in the application of the Banking Law.

Keywords: Qualified Share, Qualified Shareholding, Article 360 of the Turkish Commercial Code, Right to Representation on the Board of Directors, Relationship between the Turkish Commercial Code and the Banking Law.

GİRİŞ

Bankalar finansal piyasaların işleyişinde önemli rol oynamaktadır. Bankacılık, uzmanlık gerektiren ve özellik arz eden bir faaliyettir¹. Bu bağlamda tasarruf sahiplerinin birikimlerinin değerlendirilmesi sağlanmakta ve yatırımcılar ile ihtiyaç sahiplerine kredi verilerek ekonominin işlemesine önemli katkı sunulmaktadır. Bankaların ülke ekonomisinin işleyişine sunduğu katkı göz önünde bulundurulduğunda, bankacılık sisteminde meydana gelebilecek çöküntü veya aksaklık sistemin işleyişini olumsuz etkileyecektir². Bu nedenle Bankacılık Kanunu (BankK)³ düzenlemeleri ile finansal piyasalara ve finansal kurumlara güvenin korunması amaçlanmıştır⁴. Zira bankalar güven kurumu olarak kabul edilmektedir⁵. Bankalar, ülke ekonomisinin işleyişindeki önemi sebebiyle devlet denetimi ve

¹ HGK, T. 11.08.1982, E. 1980/2025, K. 1982/591: “... uzmanlığı gerektiren... bir iş gören bankaların...”: www.hukukturk.com, (E.T. 31.03.2026).

² Bankacılık alanında yaşanan mali güçlüğü ekonomide “domino taşı” etkisi oluşturacağı ve sonuç olarak toplumu da olumsuz etkileyeceği yönünde bkz. GÖKTÜRK, s. 2.

³ Resmî Gazete (RG). 01.11.2005 S. 25983 (Mükerrer).

⁴ 5411 sayılı BankK madde (m.) 1 ve m. 1 Gerekçesi [BankK genel gerekçesi ve madde gerekçeleri için bkz. Bankacılık Kanunu Tasarısı ve Avrupa Birliği Uyum ile Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/1007), TBMM, Dönem: 22, Yasama Yılı: 3, Sıra Sayı: 972]; BATTAL, Güven Kurumu Banka, s. 97 vd.

⁵ BATTAL, Güven Kurumu Banka, s. 97 vd.; DOĞANAY, s. 29; YILMAZ, s. 152-153; AÇIKGÖZ, s. 78, 95; SOMEREN ALP, s. 29-57; AYM, T. 07.07.2011, E. 2010/116, K. 2011/118: “...Bir güven kurumu olan bankalar...”; HGK, T. 16.06.2020, E. 2017/3092, K. 2020/400: “...bankalar, özel yasa ile kurulan ve kendilerine alanlarında çeşitli imtiyazlar tanınan, topladıkları mevduatı ve katılım fonlarını sahteciliklere karşı özenle korumak zorunda olan kuruluşlardır.

gözetimi altında faaliyet göstermektedirler⁶. Bankaların devlet denetimi ve gözetimi altında bulunması da bankaya güven duyulmasını güçlendirmektedir. Güven kurumu sıfatı nedeniyle tasarruf sahiplerinin ve yatırımcıların dahası toplumun bankaya güveninin korunması gerekir. Bu bağlamda BankK’da pay sahipliğinin izlenmesi ve kontrol edilmesine ilişkin hükümler öngörülmüştür. Banka yönetiminde etkili olan veya olabilecek olan pay sahiplerinin denetlenmesi ve niteliklerinin de belirlenmesine yönelik düzenlemeler yolsuzluğu önleme ve bankaya güveni tesis etme amacı taşımaktadır⁷. Bu amaçla BankK’nın “Tanımlar ve Kısaltmalar” başlığı altında “*nitelikli pay*” kavramı tanımlanmış ve nitelikli pay sahibi olmaya birçok sonuç bağlanmıştır.

Çalışmamızda öncelikle nitelikli pay ve pay sahipliği kavramı ile kastedilenin ne olduğu ele alınmıştır. Bu bağlamda nitelikli pay ve pay sahipliğinin tespiti yolları incelenmiştir. BankK m. 3’te verilen tanımda “*yönetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren payların*” da nitelikli paylar olduğu belirtilmektedir. Nitelikli payın tespiti ile ilişkili bu belirleme “*Belirli grupların yönetim kurulunda temsil edilmesi*” başlıklı Türk Ticaret Kanunu (TTK)⁸ m. 360 ile bağlantılı bulunmaktadır. Bu bağlamda sonraki tarihli genel kanun olan TTK’nın 360. maddesinin önceki tarihli özel Kanun olan BankK bakımından uygulanabilirliği tartışılmalıdır. Bu tartışma öncelikle TTK ve BankK ilişkisini ortaya koymayı gerektirir. Çalışmamızda iki kanun arasındaki ilişki değerlendirilerek TTK m. 360 BankK bakımından uygulanabilir bulunmuştur. Bu kabulün ardından TTK m. 360 düzenlemesi BankK uygulaması özelinde oluşabilecek farklılıklar da gözetilerek ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

I. PAY VE NİTELİKLİ PAY KAVRAMI

Anonim ortaklık bakımından pay, esas sermayenin bir parçası, pay sahipliği sıfatının kaynağı ve pay sahipliği haklarını içine alan bir belge olarak çeşitli anlamlara sahiptir⁹. Buna göre birkaç tanımda ifade edilecek olursa pay, ortaklık esas sermayesinin bölündüğü belirli birim değeri ifade etmekle birlikte, kişiye pay sahipliği sıfatını sağlar¹⁰. Pay, pay sahibinin anonim ortaklıkla hukukî ilişkisinin, haklarının ve borçlarının bütünüdür¹¹. Benzer bir başka tanımla pay, anonim ortaklıkta pay

Bankalar sahip oldukları bu vasıfları sebebiyle bankacılık işlemlerinin güvenilen tarafı konumundadırlar. Bu durum, bankaların bir güven kurumu olarak kabul edilmesini...”; HGK, T. 30.09.2015, E. 2013/2425, K. 2015/2022: “*Bankalar, devletin yoğun denetimi ve müdahalesi altında bulunan ve kendileri için belirlenmiş özel ilkelere uymak şartıyla faaliyet gösterebilen kuruluşlardır. Bankacılık sektörüne özgü bu durum, bankalarla muhatap olan geniş halk kitlelerinin bankalara karşı özel bir güven duygusu beslemelerine yol açmaktadır. Hukuken korunmaya değer olduğu sürece bu güven, bankaların diğer ticari işletmelerden ve klasik şirket türlerinden farklı hukuki sorumluluk kurallarına tabi tutulmalarını zorunlu kılmaktadır.*”; 11. HD, T. 05.11.2014, E. 2014/7007, K. 2014/16915; HGK, T. 26.09.2019, E. 2017/411, K. 2019/962; HGK, T. 20.02.2020, E. 2017/410, K. 2020/189; 11. HD, T. 27.01.2016, E. 2015/10105, K. 2016/901; 11. HD, T. 11.12.2013, E. 2013/8049, K. 2013/22632: www.hukukturk.com, (E.T. 31.03.2026).

⁶ AYM, T. 25.12.2014, E. 2014/103, K. 2014/199: www.hukukturk.com, (E.T. 31.03.2026).

⁷ EREN, s. 1015.

⁸ RG. 14.02.2011 S. 27846.

⁹ Anonim ortaklıkta paylar ortaklığın kuruluşu sırasında kurucular tarafından veya sermaye artırımında katılma yükümlülükleri tarafından taahhüt edilmekle aslen veya payı aslen kazanmış bir pay sahibinden devralmak sureti ile devren edinilir (ARSLANLI, s. 134; İMREGÜN, Anonim Ortaklık, s. 217).

¹⁰ ARSLANLI, s. 133, İMREGÜN, Anonim Ortaklık, s. 216, PULAŞLI, Şirketler Hukuku, s. 506.

¹¹ PULAŞLI, Şirketler Hukuku, s. 507.

sahipliği sıfatını ve esas sermayeye katılım miktarını gösteren bir belge (senet)tir¹². Pay kendisinden doğan hak ve borçların kaynağını oluşturur. Bir pay sahibinin birden fazla payı olabileceği gibi, bir payın da birden çok sahibi bulunabilir. Bu durumun da bir sonucu olarak pay sahiplerinin sayısının pay adedine eşit olması gerekmez, dolayısıyla pay sahibi sayısı kadar pay olmaz¹³. Anonim ortaklıkta kural olarak her pay sahibine aynı nitelikte haklar sağlar¹⁴. Buna paylar arasında eşitlik ilkesi denir¹⁵.

Yukarıda belirtilen tanımlardan farklı olarak BankK’da “*nitelikli pay*” kavramı düzenlenmiştir. Nitelikli pay BankK “*Tanımlar ve Kısaltmalar*” üst başlığı altında m.3’te tanımlanmıştır. Buna göre nitelikli pay, “*bir ortaklığın¹⁶ sermayesinin veya oy haklarının doğrudan veya dolaylı olarak %10 veya daha fazlasını teşkil eden paylar¹⁷ ile bu oranın altında olsa dahi yönetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren payları*” ifade eder¹⁸. Tanımdan hareketle nitelikli pay olarak değerlendirebileceğimiz payları şu şekilde sıralayabiliriz:

-Bir ortaklığın sermayesinin veya oy haklarının doğrudan %10 veya daha fazlasını teşkil eden paylar¹⁹,

- Bir ortaklığın sermayesinin veya oy haklarının dolaylı olarak %10 veya daha fazlasını teşkil eden paylar,

-Sermayenin %10’unun altında olsa bile, yönetim kurullarına “üye belirleme” imtiyazı veren paylar

nitelikli paylardır²⁰.

¹² PULAŞLI, Şirketler Hukuku, s. 508.

¹³ PULAŞLI, Şirketler Hukuku, s. 507.

¹⁴ ŞENER, s. 552.

¹⁵ ŞENER, s. 552. Eşitlik ilkesi ile ilgili bakınız İMREGÜN, Anonim Ortaklık, s. 265.

¹⁶ Aktarılan ifadenin bankayı da kapsadığı şüphesiz olmakla birlikte, tanım banka bağlamında verilmemiş genel bir ifade kullanılmıştır.

¹⁷ Bu kısma kadar olan tanım ifadesinin “*nitelikli payı*” değil “*nitelikli pay sahipliği*”ni ifade ettiği yönünde terminolojik eleştiri için bkz. KARAHAN, s. 41. Benzer yönde “*nitelikli payın*” değil “*nitelikli pay sahipliğinin*” tanımlanması gerektiğine ilişkin eleştiri için bkz. MEMİŞ, s. 3113.

¹⁸ TEKİNALP’e göre BankK’nda nitelikli pay düzenlendiği için tanımlanmasa da doğal olarak nitelikli pay dışında adi pay kavramı söz konusu olmaktadır. Buna göre adi pay, hiçbir özel hakka imtiyaza sahip olmayan, herhangi bir paya sağlanan birel haklara sahip pay anlamına gelmektedir. Bkz. TEKİNALP, Banka Hukuku, s. 149. İmtiyaz kavramını açıklarken PULAŞLI da adi pay deyimini kullanmıştır. Bkz. PULAŞLI, Şirketler Hukuku, s. 514.

¹⁹ TTK’ya göre (m.411) bir ortaklığın sermayesinin en az %10’una sahip olan pay sahipleri azınlık haklarına sahiptirler. TTK azlık’ı, azlık oluşturan pay sahiplerini, BankK ise nitelikli payları tanımlamış ve nitelikli payın sahiplerinden söz etmiştir. İlgili hükümleri ayrı ayrı değerlendirmek yerinde olacaktır.

²⁰ ALTAY, s. 25 vd.

II. NİTELİKLİ PAY SAHİPLİĞİNİN TESPİTİ

A. OY VE SERMAYE ORANINA GÖRE NİTELİKLİ PAY SAHİPLİĞİ

1. Doğrudan Pay Sahipliği Yoluyla

Anonim ortaklıklarda oy hakkı, pay sahipliğinin en temel yönetsel haklarından birini oluşturur²¹. Kural olarak pay sahibi oy hakkını sahip olduğu payların itibari değeri ile orantılı olarak kullanır (TTK m. 434/1). Bununla birlikte Kanun, her pay sahibine en az bir oy hakkı tanımak suretiyle asgari oy hakkını güvence altına almış²², ayrıca esas sözleşme ile oyda imtiyaz tanınmasına da imkân vermiştir (TTK m. 434/2, m. 479). Bu nedenle anonim ortaklıklarda sermaye oranı ile oy oranı her zaman örtüşmeyebilir. Özellikle oyda imtiyaz bulunması durumunda düşük sermaye oranına sahip bir pay sahibi, genel kurulda daha yüksek bir oy gücüne ulaşabilmektedir²³. Kanun koyucunun nitelikli payın belirlenmesinde sermaye oranının yanı sıra oy oranını da alternatif ölçüt olarak kabul etmesinin temelinde bu durum yatmaktadır. Bu çerçevede nitelikli pay sahipliğinin belirlenmesinde sermaye oranı ile oy oranı ayrı ayrı değerlendirilmelidir.

Nitelikli pay sahipliğinin tespitinde öncelikle doğrudan pay sahipliği incelenmelidir. Bu kapsamda iki farklı ihtimal söz konusudur. İlk olarak bir ortaklığın sermayesinin doğrudan %10 veya daha fazlasını teşkil eden paylar tereddütsüz olarak nitelikli pay olarak kabul edilir ve nitelikli paya ilişkin hukukî sonuçlara tâbi olur. Bununla birlikte sermayenin %10'una sahip olmamakla birlikte oyda imtiyazlı paylara sahip olunması nedeniyle oy oranı %10 ve daha fazlasına karşılık geliyorsa yine nitelikli payın varlığı söz konusudur. Bu durumda kişinin sermaye payı niceliksel olarak %10'un altındadır. Ancak oyda imtiyazlı payların varlığı ile genel kurulda sahip olunan oy oranı yönetsel olarak %10 ve üzerine karşılık gelmektedir.

2. Dolaylı Pay Sahipliği Yoluyla

Nitelikli pay sahipliğinin tespitine ilişkin ikinci ayırım dolaylı pay sahipliği kavramı ile oluşmaktadır. Buna göre banka sermayesinin doğrudan olmamakla birlikte dolaylı olarak %10 veya daha fazlasına sahip pay sahipleri de nitelikli pay sahibi olarak kabul edilir. Dolaylı pay sahipliği kavramı BankK m. 5'te tanımlanmıştır²⁴. Tanımda dolaylı pay sahipliğinin tespiti hususunda gerçek ve tüzel kişi ayrımı yapılmıştır. Gerçek kişinin dolaylı pay sahipliğinin tespitinde eş ve çocuklarına ve sınırsız sorumlulukla katıldığı ortaklıklara veya bu kişi veya ortaklıkların kontrol ettiği²⁵ (ayrı ayrı veya

²¹ Bu hususta bkz. ÇEKER, s. 5 vd.

²² GÖKDEMİR TAMER, Oy Hakkı, s. 96 vd.

²³ GÖKDEMİR TAMER, Oy Hakkı, s. 294 vd.

²⁴ Ayrıca bkz. Bankaların İzne Tabi İşlemleri ile Dolaylı Pay Sahipliğine İlişkin Yönetmelik (RG. 01.11.2006, S. 26333) ve özellikle m. 13.

²⁵ BankK m. 3'te kontrol kavramı, “bir tüzel kişinin; sermayesinin, asgarî yüzde elli birine sahip olma şartı aranmaksızın, çoğunluğuna doğrudan veya dolaylı olarak sahip olunması veya bu çoğunluğa sahip olunmamakla birlikte imtiyazlı hisselerin elde bulundurulması veya diğer hissedarlarla yapılan anlaşmalara istinaden oy hakkının çoğunluğu üzerinde tasarrufta bulunulması suretiyle veya herhangi bir suretle yönetim kurulu üyelerinin karara esas çoğunluğunu atayabilme ya da görevden alma gücünün elde bulundurulmasını” ifade edecek şekilde tanımlanmıştır. Ayrıca bkz. ve karşı. TTK m. 195. BankK m. 3'te belirtilen “hâkim ortak” ve “kontrol” kavramlarının tanımlarından hareketle öğretide

birlikte²⁶) ortaklıklara ait paylar birlikte hesaplanır. Tüzel kişilerin dolaylı pay sahipliğinin tespitinde ise tüzel kişiye ait pay ile tüzel kişinin kontrol ettiği ortaklıklara ait paylar birlikte dikkate alınır²⁷. Bank K m. 5'te belirtilen pay sahibi çevresi, pay sahipliği ve oy hakkı bakımından tek bir kişi olarak kabul edilmektedir. Gerçek kişilerde dolaylı pay sahipliği eş, çocuk gibi akrabalık ilişkisinden veya bir kollektif, komandite ortak sıfatından ya da adi ortaklık ilişkisinden (sınırsız sorumlu demesi nedeniyle), tüzel kişilerde de m. 3'te tanımlanan “kontrol” olgusundan doğar²⁸.

BankK'da pay sahiplerine ve pay sahipleri çevresine ilişkin şeffaflık gözetilmiş ve kanunun dolanılmasının önüne geçilmek amaçlanmıştır. Dolaylı pay sahipliği kurumu pay sahipliğinin etkin bir şekilde izlenebilmesi amacıyla ihdas edilmiştir²⁹. Bu kurum ile banka yönetiminin belirlenmesinde ve/veya işleyişinde etkili kişilerin tespiti amacıyla yalnızca genel kurulda doğrudan oy kullanan kişiler değil, oyların aynı yönde kullanılmasına sebep olan aile ve ortaklık ilişkileri kapsamında bir değerlendirme gözetilmiştir³⁰.

Merkez alınan bir kişinin doğrudan paydaşlık ilişkisinden kaynaklanmayan ve BankK m. 5 ile tespit edilen dolaylı paylarına, varsa doğrudan payları da eklenerek toplam pay oranı belirlenir³¹. Örneğin Bay A'nın B bankasında %1 oranında payı varsa veya bankadaki payı %0'sa ve Bay A'nın

kontrol ve hâkim ortak kavramları birlikte ele alınmaktadır. BankK m. 3'te hâkim ortak kavramının tanımı da “*bir ortaklığı doğrudan ya da dolaylı olarak, tek başına veya birlikte kontrol eden gerçek veya tüzel kişiyi*” ifade eder şeklinde belirtilmiştir. Tanımlardan anlaşılacağı üzere hâkim kelimesi bankayı kontrol eden anlamında kullanılmaktadır (TURANBOY, Hakim Ortak, s. 2116-2117). Görüldüğü üzere gerçek kişinin dolaylı pay sahipliğinin tespitinde kendisinin, eş ve çocuklarının, sınırsız sorumlulukla katıldığı ortaklıkların hâkim ortak konumunda olduğu ortaklıklara ait paylar da ilgili gerçek kişinin hesabına sayılmaktadır.

BankK'nda banka anonim ortaklığının (BankK m. 7/I-a) genel kuruluna ilişkin özel bir hüküm bulunmadığından, TTK'nın ilgili hükümleri uygulama alanı bulacaktır (TTK m. 330). Anonim ortaklığın genel kurulunda alınacak kararlar BankK'nın kuralları da dikkate alınarak yönetim kurulu tarafından uygulanacaktır. Genel kurulda yapılan oylamalarda her pay sahibinin en az bir oy hakkı olduğu düşünüldüğünde, gerçek kişi banka pay sahibi tek başına o bankanın %50+1 oyuna sahip olduğu takdirde, bu pay sahibinin tek başına karar alması ve bankayı yönetmesi sonucuna ulaşılır (TURANBOY, Hakim Ortak, s. 2118). Bu sonuç için azınlığın veto hakkı ya da bazı pay sahiplerinin benzeri haklarının bu hakkı engellememesi de gerekir (TURANBOY, Hakim Ortak, s. 2118). Pay sahibinin böyle bir oy çoğunluğuna sahip olmamasına rağmen banka esas sözleşmesinde ya da bir oy sözleşmesinde, banka yönetim kuruluna aday gösterme, seçtirme, görevden alma gibi hakları varsa ve bu haklar engellenmiyorsa bu kişi yine hâkim ortak vasfındadır (TEKİNALP, Banka Hukuku, s. 157). Oy sözleşmesi, oy hakkının ortaklık karar organında belirli bir yönde kullanılması, kullanılmaması ya da kullanımında çekimser kalınması taahhüdünü içeren sözleşme olarak tanımlanabilir. Oy sözleşmeleri ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. MOROĞLU, s. 4 vd. Hâkim ortak ve kontrol kavramlarına ilişkin daha ayrıntılı açıklama için bkz. GÖKTÜRK, s. 88 vd.

²⁶ Banka pay sahibi olan birden fazla gerçek ve/veya tüzel kişi, her birinin oy gücü diğerine eklenerek yani birlikte bir bankanın toplam oy haklarının %50+1'ine sahiplerse ve birlikte hareket edenler bu çoğunluklarına dayanarak bankanın yönetimine sahiplerse ve bankayı yönetecek kararları almalarını başkalarının veto hakları engellemiyorsa bu durumda söz konusu birden çok gerçek ve/veya tüzel kişiler birlikte hâkim ortaklık (TEKİNALP, Banka Hukuku, s. 157). Böyle bir oy hakkına sahip olmasalar da, banka esas sözleşmesine veya diğer bir sözleşmeye (mesela oy sözleşmesine) göre yönetim kurulunda bankayı yönetebilecek kararları alabilecek sayıda yönetim kurulu üyesini seçtirebiliyor ve görevden alabiliyorlarsa ve hiçbir üye onların karar almalarını önleyemiyorsa bu durumda da söz konusu birden çok gerçek ve/veya tüzel kişiler birlikte hâkim ortaklıktır (TEKİNALP, Banka Hukuku, s. 158). Birlikte hareketin ispatı için kriterlerin söz konusu olabileceği yönünde ayrıntılı açıklama için bkz. TEKİNALP, Banka Hukuku, s. 160; TURANBOY, Hakim Ortak, s. 2220.

²⁷ Tüzel kişinin dolaylı pay sahipliğinin tespitinde ise tüzel kişinin hâkim ortak konumunda olduğu ortaklıklara ait paylar da tüzel kişinin hesabına sayılacaktır.

²⁸ TEKİNALP, Banka Hukuku, s. 155.

²⁹ BankK m. 5 Gerekçesi.

³⁰ BankK m. 5 Gerekçesi.

³¹ GÖKDEMİR TAMER, Dolaylı Pay Sahipliği, s. 599.

eşine ait payların oranı %5 ise, bu paylar Bay A'nın da payları olarak kabul edilir ve varsayılan paylar açısından Bay A'nın pay sahipliği dolaylı pay sahipliğidir³². Bankada %2 paya sahip olan A Limited Ortaklığının, kontrolü altındaki D Anonim Ortaklığın bankadaki paylarından kaynaklanan pay sahipliği dolaylı pay sahipliğidir³³.

Yukarıda anılan kapsamda toplam sermaye miktarı %10'u geçerse, dolaylı pay sahipliği yoluyla nitelikli pay sahipliği söz konusu olur. Dolaylı pay sahipliği yoluyla sermaye miktarı %10'u aşmamakla birlikte, oyda imtiyazlı paylar nedeniyle oy oranı %10'u aşarsa yine nitelikli pay sahipliği bulunmaktadır.

B. YÖNETİM KURULUNA ÜYE BELİRLEME İMTİYAZINA GÖRE NİTELİKLİ PAY SAHİPLİĞİ

1. Genel Olarak

Nitelikli pay sahipliği belirlenirken esas alınan son ölçüt ise, yönetim kuruluna üye belirleme imtiyazı olarak ifade edilebilir. Sermayenin %10'unun altında olsa bile, yönetim kurullarına "üye belirleme" imtiyazı veren paylar nitelikli paydır.

2. TTK ve BankK İlişkisi Bağlamında TTK m. 360 Hükmünün Nitelikli Payın Tespitinde Uygulanabilirliği

a. TTK ve BankK İlişkisi

BankK "Kuruluş Şartları" başlıklı m.7/1-a'da belirtildiği üzere bankalar anonim ortaklık şeklinde kurulmak zorundadır. Anonim ortaklık bir ticaret ortaklığı olup, TTK'da düzenlenmektedir. TTK m. 330'da özel kanunlara tâbi anonim ortaklıklara, özel hükümler dışında TTK'nın anonim ortaklıklara ilişkin hükümlerinin uygulanacağı öngörülmüştür. Anılan hüküm kapsamında BankK özel kanun niteliği taşımaktadır. Bu nedenle bankalar bakımından öncelikle BankK uygulanmaktadır. TTK'nın anonim ortaklığa ilişkin düzenlemeleri ise BankK'na aykırı düşmediği oranda uygulama alanı bulur³⁴. Bu husus pay ve pay sahipliği düzenlemeleri bakımından da geçerlidir. Pay ve pay sahipliğine ilişkin düzenlemelerde öncelikle BankK düzenlemelerine bakılır, TTK'nın anonim ortaklık düzenlemeleri de BankK'na aykırı düşmediği oranda uygulanır. Ancak vurgulamak gerekir ki BankK'nın anonim ortaklığa yaklaşımı doğrultusunda özellikle bankanın güven ve istikrar içinde çalışmasını temin amaçlı öngörülen kurucularda aranan nitelikler, kuruluş ve faaliyet izinleri, pay edinim ve devirleri, bağımsız denetim, kredi düzenine ilişkin olanlar gibi pek çok hükmün yöneldiği nihai amaç ilgililerin korunmasıdır³⁵. Bu ilgililer başta tasarruf sahipleri (yatırımcılar) olmak üzere,

³² TEKİNALP, Banka Hukuku, s. 155.

³³ TEKİNALP, Banka Hukuku, s. 155.

³⁴ BankK düzenlemelerinin aksine Kanunda açık bir düzenleme bulunmadığı sürece TTK ile birlikte değerlendirilmesi gerektiği yönünde bkz. AKDAĞ GÜNEY, s. 26.

³⁵ ŞİT, s. 177.

banka pay sahipleri, devlet ve finansal piyasaya katılım açısından tüm toplum olarak gösterilebilir³⁶. TTK anonim ortaklık hükümlerini de banka anonim şirketine uygularken sayılan hususlar göz önünde bulundurulmalıdır.

b. TTK m. 360 Düzenlemesinin Uygulanabilirliği

BankK m. 3'teki tanım uyarınca sermayenin %10'unun altında olsa dahi yönetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren payların da nitelikli pay ve nitelikli pay sahipliği tespitinde esas alınacağı öngörülmüştür. Kanaatimizce nitelikli payın tespitine yönelik bu düzenleme ile anonim ortaklığın “*belirli grupların yönetim kurulunda temsil edilmesi*” başlıklı TTK m. 360 düzenlemesi arasında bağlantı kurulabilir. Bu bağlamda TTK m. 360'ın nitelikli payın tespiti bakımından uygulanabilirliği tartışılmalıdır.

aa. Öğreti Görüşleri

Öğretide TTK m. 360 düzenlemesi ile BankK nitelikli pay bağlantısı sınırlı çalışmada ele alınmıştır. Bu hususta ilk olarak mülga 6762 sayılı TTK (ETTK)³⁷ döneminde ileri sürülen görüşler ifade edilmelidir. ETTK döneminde yayımlanan çalışmasında *Özdamar*, yönetim kuruluna üye belirleme imtiyazının tanınması durumunda bu imtiyazın pay sahibine değil paya verildiğini ve bu durumda nitelikli paydan bahsedilmesi gerektiğini savunmaktadır³⁸. Payın sahibi değişince imtiyazdan yararlanacak ve ortaklık yönetiminde etkili olacak kişi de değişir. Bu nedenle anılan pay devirleri de Kurulun iznine tâbi olacaktır³⁹.

ETTK döneminde yayımlanan çalışmasında *Karahan* ise, yönetim kuruluna üye belirleme imtiyazını grup imtiyazı olarak kabul etmiş ve grup imtiyazı bulunan bir paya dahi sahip olmanın nitelikli pay sahibi olmak açısından yeterli olduğunu ileri sürmüştür⁴⁰.

TTK'nın yürürlüğe girmesinin ardından konuyu ele alan *Memiş*⁴¹, çalışmasında TTK m. 360'ın BankK'nın nitelikli pay ve pay sahipliğinin tespiti bakımından uygulanabilirliği ile ilgili bir tereddüt belirtmeden, ne şekilde uygulanabileceğini tartışmıştır. Çalışmada grup imtiyazının kabul edildiği durumlarda gruba dahil olan tüm payların nitelikli pay sayılıp sayılmayacağı hususu ele alınmıştır⁴². Yazar, grup imtiyazının doğrudan tek bir paya veya pay sahibine tanınan bir hak olmadığından hareketle görüş bildirmektedir. Bu bağlamda uygulamada payların gruba ayrıldığı ve gruba yönetim kurulunda temsil edilme hakkının verildiği durumlarda gruptaki pay sayısının oldukça fazla olduğu örneklerin bulunduğu, bu örnekler özelinde de her bir paya veya pay sahibine nitelikli pay/pay sahipliği vasfının

³⁶ ŞİT, s. 177.

³⁷ RG. 09.07.1956 S. 9353.

³⁸ ÖZDAMAR, s. 735-736.

³⁹ ÖZDAMAR, s. 736.

⁴⁰ KARAHAN, s. 41, 44.

⁴¹ MEMİŞ, s. 3105-3121.

⁴² MEMİŞ, s. 3115 vd.

yüklenmesinin yerinde olmadığı ileri sürülmektedir⁴³. Yazar bu iddiasının ardından, gruptaki pay/pay sahiplerinin nitelikli pay/pay sahipliği tespitinin, BankK m. 3'te nitelikli pay tanımında belirtilen %10'luk ölçüden yararlanılarak yapılabileceğini savunmaktadır⁴⁴. Bu hâlde grup imtiyazına sahip payların %10'una sahip bulunanların nitelikli pay sahibi olduğu sonucuna varılmaktadır⁴⁵.

Öğretide *Gökdemir Tamer* de, nitelikli pay sahipliğinin tespitinde yönetim kuruluna üye belirleme imtiyazı kıstası bakımından TTK m. 360'ın da dikkate alınması gerektiğini ileri sürmektedir⁴⁶. Yazar herhangi bir sınırlama belirtmeden TTK m. 360 kapsamında bir imtiyaza sahip olan pay sahiplerinin BankK m. 3 bağlamında da nitelikli pay sahibi olacağını kabul etmektedir⁴⁷.

bb. Görüşümüz

BankK ve TTK arasındaki ilişki tekrar ifade edilmelidir. BankK'nın TTK'ya göre özel Kanun niteliği, TTK'nın ise BankK'na nazaran genel kanun niteliği tartışmasızdır. Ancak TTK'nın yürürlük tarihi göz önünde bulundurulduğunda sonraki tarihli kanun olduğu da açıktır. TTK, BankK'na göre sonraki tarihli genel kanun niteliği taşımaktadır. Önceki tarihli kanun ile sonraki tarihli kanunun çatışması durumunda kanun koyucunun son iradesini yansıttığından hareketle sonraki kanunun uygulanması noktasında tereddüt bulunmamaktadır. Özel kanun-genel kanun çatışmasında da özel kanunun uygulanmasına öncelik verilmektedir⁴⁸. Bu bağlamda önceki tarihli genel kanun ile sonraki tarihli özel kanun çatışması durumunda (örneğin önceki tarihli TTK ile sonraki tarihli Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun⁴⁹ çatışmasında bu şekildedir) sonraki tarihli özel kanun uygulanacaktır.

Önceki tarihli özel kanun ile sonraki tarihli genel kanunun çatışması durumunda hangi düzenlemenin uygulanmasına öncelik verileceği hususunda öğretilerdeki katıldığımız üzere çoğunluk görüşü sonraki tarihli genel kanunun amacından hareketle sorunun çözülmesi gerektiği yönündedir⁵⁰.

Önceki tarihli özel Kanun-sonraki tarihli genel Kanun ilişkisini BankK ve TTK özelinde ele alan *Göktürk* katıldığımız üzere, BankK'nın özel Kanun olma niteliğinin, anonim ortaklıklar hukukunda meydana gelen güncel gelişmeleri dışlayacak şekilde yorumlanmaması gerektiğini ileri sürmektedir. Bu kapsamda BankK'nın sistemi, bütünlüğü ve yatırımcının korunması ilkesi ile bir çelişki oluşturmadığı sürece BankK düzenlemelerinin TTK düzenlemeleri ile birlikte değerlendirilmesi ve yorumlanması

⁴³ MEMİŞ, s. 3116. Benzer yönde bkz. ALTAY, s. 27.

⁴⁴ MEMİŞ, s. 3118.

⁴⁵ MEMİŞ, s. 3119. *Altay* ise, nitelikli pay kavramını kullanarak, yönetim kurulunda temsil edilme hakkı sağlayan her payın nitelikli pay olmadığını, örneğin A grubu paylar 1000 adet ise, genel kurula aday gösterecek çoğunluğu sağlayan payların (örnekte 501 payın) nitelikli pay olduğunu kabul etmektedir (ALTAY, s. 27).

⁴⁶ GÖKDEMİR TAMER, Dolaylı Pay Sahipliği, s. 603.

⁴⁷ GÖKDEMİR TAMER, Dolaylı Pay Sahipliği, s. 603. *Eren*, TTK m. 360'ın BankK bağlamında nitelikli payın tespitinde uygulanabilirliğini doğrudan tartışmasa da çalışmanın genelinden uygulanabilir olduğu görüşünde bulunduğu sonucu çıkmaktadır (EREN, s. 1021 vd.).

⁴⁸ BİLGE, s. 195; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s. 87.

⁴⁹ RG, 28.11.2013, S. 28835.

⁵⁰ Bu hususta öğreti görüşleri için bkz. GÖZLER, s. 395; KAYIHAN, s. 248; BİLGE, s. 195; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s. 87.

gerekmektedir⁵¹. BankK ve TTK ilişkisini BankK m. 2/III⁵² vurgusu ile birlikte değerlendirilme gerekliliği de söz konusudur⁵³. Bu bağlamda nitelikli payın tespitine ilişkin yönetim kuruluna üye belirleme imtiyazı hususunda BankK’da açık bir düzenlemeye de rastlanmamaktadır. TTK m. 360 bu anlamda uygulanabilir genel hüküm niteliği taşır.

Nitelikli paya/pay sahipliğinin tespitine ilişkin düzenleme incelendiğinde banka yönetiminin işleyişine etki edecek pay sahiplerinin izlenmesinin ve kontrol edilmesinin amaçlandığı görülmektedir⁵⁴. Üstelik bankanın mali yapısının ve nihayetinde yatırımcının korunması amacıyla nitelikli pay sahibi olmaya birçok ağır sonuç bağlanmıştır⁵⁵. Sonuç olarak nitelikli pay sahipliği tespiti, ilgili pay sahibinin izlenmesine ve kendisi bakımından çoğunlukla ağır denebilecek sonuçlara yol açmaktadır⁵⁶. Bu husus da banka yönetiminde etkili olan ortağın izlenmesi yoluyla bankanın malvarlığının ve nihayetinde yatırımcının korunmasına hizmet etmektedir. Anılan bağlamda nitelikli pay tespit edilirken TTK’da yeni bir kurum olarak düzenlenen belirli grupların yönetim kurulunda temsil edilmesi düzenlemesi (TTK m. 360) de dikkate alınmalıdır. TTK m. 360 düzenlemesinin nitelikli pay sahipliğinin tespitinde esas alınıp alınmayacağı değerlendirilirken, hükmün amacına ve uygulama ilkelerine vakıf olmak gerekir. Bu bağlamda TTK m. 360 düzenlemesi etraflıca ele alınmalıdır.

TTK m. 360 düzenlemesinin nitelikli pay/pay sahipliğinin tespitinde uygulanabileceğine yönelik bir başka gerekçe olarak, uygulanmasının önünde TTK m. 360 düzenlemesinde açık engelleyici bir ifade bulunmaması da sunulabilir. Eğer kanun koyucunun iradesi bu yönde olsaydı öncelikle özel Kanun niteliğindeki Sermaye Piyasası Kanunu (SerPK)⁵⁷’na tâbi olan halka açık anonim ortaklıklara ilişkin açık sınırlama gibi⁵⁸, BankK’na ilişkin de bir sınırlama öngörülürdü.

Yukarıda belirttiğimiz üzere TTK ve BankK ilişkisi bakımından değerlendirildiğinde TTK m. 360’ın nitelikli payın tespitinde uygulanabilir olduğu görüşündeyiz. TTK m. 360 nitelikli pay sahipliği düzenlemelerinin ihdas amacı ile çatışan bir hüküm değildir. Anılan Kanunlarda da kabul ettiğimiz uygulanabilirliğin aksine bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak TTK m. 360 hükmü nitelikli pay

⁵¹ BankK ve TTK düzenlemelerinin ilişkisi hakkında bkz. GÖKTÜRK, s. 39-44.

⁵² Bkz. BankK m. 2/III: “*Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde genel hükümler tatbik olunur.*”.

⁵³ AKDAĞ GÜNEY, s. 26

⁵⁴ EREN, s. 1019.

⁵⁵ Bu bağlamda nitelikli pay sahiplerinin de kurucularda aranan özellikleri taşıması zorunlu tutulmuştur (BankK m. 18/5). Kurucularda aranan şartlar için bkz. BankK m. 8.

⁵⁶ BankK m. 18 gereğince, kişinin doğrudan veya dolaylı pay sahipliği yoluyla sermayenin %10’unu veya daha fazlasını temsil eden payları edinmesi ya da pay sahibine ait doğrudan veya dolaylı payların sermayenin %10, %20, %33 veya %50’sini aşması sonucunu doğuran pay edinimleri ile bir pay sahibine ait payların, bu oranların altına düşmesi sonucunu veren pay devirleri için Kurul (Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurulu) izni gerekir. Bu kapsamda sermaye oranı ayrımı bağlamında nitelikli pay sahipliği kazanımı veya kaybedilmesi sonucunu doğuran pay edinim veya devirleri Kurul iznine tâbidir. Yönetim kuruluna üye belirleme imtiyazı veren payların tesisi, devri veya yeni imtiyazlı pay ihracı bakımından ise herhangi bir sermaye oranı sınırına bakılmaksızın Kurul izni aranmıştır. Bu hususta ayrıntılı açıklama için bkz. YÜCEL, s. 387 vd. Nitelikli pay sahibi olmaya bağlanan hukukî sonuçlar için ayrıca bkz. KARAHAN, s. 49 vd.

⁵⁷ RG. 30.12.2012, S. 28513.

⁵⁸ Bkz. TTK m. 360: “*...Bu şekilde tanınacak temsil edilme hakkı, halka açık anonim şirketlerde yönetim kurulu üye sayısının yarısını aşamaz...*”.

sahipliğinin tespitinde uygulanırken öğretide *Memiş*'in ve benzer yönde *Altay*'ın kabul ettiği üzere sınırlayıcı bir yorum yapılmasına çekince ile yaklaşılmalıdır. Yönetim kuruluna üye belirleme imtiyazına sahip olan pay sahiplerinin nitelikli pay sahibi olarak değerlendirileceğine ilişkin BankK düzenlemesinde sermaye oranı belirtilmediği tekrar vurgulanmalıdır. *Memiş*'in ve benzer şekilde *Altay*'ın yorumu yönünde Kanunda açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Kanun koyucu TTK m. 360 hükmünün uygulanmasını sınırlamak iradesinde olsa idi yukarıda belirttiğimiz üzere SerPK'ya tâbi halka açık ortaklıklara olduğu gibi BankK kapsamındaki banka anonim ortaklığına ilişkin düzenlemelere de açık bir kısıt getirirdi kanaatindeyiz. Yalnız nitelikli pay sahibi olmaya bağlanan BankK düzenlemelerinin TTK m. 360 düzenlemesi ile birlikte uygulanacağı hususu göz ardı edilmemelidir. Örneğin TTK m. 360 anlamında yönetim kurulunda temsil imtiyazına sahip bulunan kişinin kurucularda aranan nitelikleri de taşıması gerekir (BankK m. 18/5, m. 8).

Yukarıda belirttiğimiz gerekçelerle grup imtiyazına sahip payların %10'una sahip bulunanların nitelikli pay sahibi olacağı yönünde bir yorum yapılamamalıdır. Anılan şekilde yorum pay sahiplerinin izlenmesini zorlaştırabilir. Nitelikli pay sahipliğinin tespiti ile amaç pay sahiplerinin izlenmesidir, bu nedenle TTK m. 360'ın uygulanması bakımından sınırlayıcı bir yorum kanaatimizce yerinde değildir. TTK m. 360 kapsamında yönetim kuruluna üye belirleme imtiyazı bulunan grupta yer alan her bir pay sahibi nitelikli pay sahibi sayılmalıdır. Sonuç olarak TTK m. 360 BankK kapsamındaki nitelikli pay ve pay sahipliğinin tespitinde uygulanabilir. Bu bağlamda TTK m. 360 düzenlemesi, nitelikli pay sahibinin tespiti bakımından taşıdığı önem nedeniyle etraflıca incelenmeli ve açıklanmalıdır. Aşağıda TTK m. 360 düzenlemesi ele alınmıştır.

3. TTK m. 360 Düzenlemesi

a. Genel Olarak Hükmün Tanıtılması

TTK m. 360 uyarınca, esas sözleşmede öngörülmek şartıyla – belirli pay gruplarına,

- özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine ve -azlığa yönetim kurulunda temsil edilme imkânı tanınabilir⁵⁹. Yönetim kurulunu seçme, genel kurulun devredilemez yetkisi kapsamındadır (TTK m. 408/2-b). TTK m. 360 düzenlemesi ile genel kurulun yönetim kurulunu serbestçe seçme yetkisine önemli bir sınır getirilmiştir⁶⁰. Bu düzenleme uyarınca yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınan paylar imtiyazlı kabul edilmektedir (TTK m. 360/2)⁶¹. İmtiyazlı kabul

⁵⁹ TTK m. 360 düzenlemesi İsviçre Borçlar Kanunu m. 709 düzenlemesinden esinlenerek öngörülmüştür. İsviçre Borçlar Kanunu m. 709 “(1) Oy hakkı veya malvarlığı haklarına dayalı talepler açısından birden fazla pay kategorisinin varlığı halinde, esas sözleşme ile, her bir kategori pay sahiplerine yönetim kuruluna en az bir temsilci seçmek imkânı sağlanır. (2) Esas sözleşmeler, azlıkların veya münferit pay sahibi gruplarının korunması amacıyla özel hükümler öngörebilir.” şeklinde çevrilmiştir. Maddenin çevirisi için bkz. KARASU, s. 32, dn. 2; KENDİGELEN, OR ART. 709, s. 348. TTK m. 360 düzenlemesinin İsviçre Borçlar Kanunu m. 709'dan esinlenilerek düzenlenmesi ile birlikte iki hüküm arasında esaslı farklılıklar bulunduğu yönünde ayrıntılı açıklama için bkz. EMİNOĞLU, s. 338-339; KARAMANLIOĞLU, s.227-228, dn. 3; FALCIOĞLU, s. 209-210.

⁶⁰ KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT), s. 426; OĞUZ, s. 121.

⁶¹ İmtiyazlı payları düzenleyen TTK m. 478 hükmünde imtiyazlı paya tanınan üstün bir hak olduğu öngörülmüştür. Ancak düzenlemenin 2. fıkrasında TTK m. 360 hükmünün saklı tutulduğu belirtilmektedir. Düzenlemenin yorumundan TTK m.

edilmenin sonucu olarak ilgili payların oluşturulmasına ilişkin esas sözleşme değişiklikleri⁶² TTK m. 421/3-b'deki yeter sayıya tâbidir. Bununla birlikte genel kurulun ilgili hakkı kaldırmaya veya sınırlandırmaya yönelik kararları, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu tarafından onaylanmadıkça uygulanamaz⁶³ (TTK m. 454⁶⁴)⁶⁵. Belirtmek gerekir ki 6103 sayılı Kanun m. 28/2 uyarınca ETTK döneminde geçerli bir şekilde tanınmış imtiyazların kazanılmış hak olarak nitelendirilip korunacağı öngörülmüştür.

b. Hükmün Amacı

TTK m. 360 düzenlemesinin ihdas edilme amacına ilişkin olarak öğretide farklı görüşler ileri sürülmektedir. Öğretide bir görüşe göre TTK m. 360 düzenlemesinin azınlıkta kalan pay sahiplerini koruma amacıyla ihdas edildiği savunulmaktadır⁶⁶. Ancak bizim de katıldığımız bir başka görüş, Kanunun açık “*pay grupları*” ifadesi gereği, ilgili düzenleme yalnızca “*azınlığı*” korumaya yönelmemektedir⁶⁷.

Öğretide *Kendigelen*, ortaklık organlarında temsil edilme hakkının esasında azınlık konumundaki pay gruplarının ortaklık yönetiminde ve işleyişinde etkili olmasını sağlamaya yönelik olduğunu belirtmektedir⁶⁸. Keza hükmün uygulamada ortaklığa yatırım yapılmasını teşvik etmek amacıyla yatırım yapan kişi veya kişilere yönetim kurulunda temsil imkânının sağlanması amacıyla

360 hükmü ile imtiyazın paya tanınan üstün bir hak olmasına istisna getirildiği sonucu çıkmaktadır. Bkz. EMİNOĞLU, s. 340; GÖKÇE, s. 675. Benzer yönde sonuç için bkz. ŞENER, s. 554.

⁶² İmtiyazın esas sözleşme ile öngörülmeye ilkesine ilişkin ayrıntılı açıklama için bkz. TORAMAN ÇOLGAR, s. 642 vd.

⁶³ ÇAMOĞLU (POROY/TEKİNALP), s. 429, N. 588c-d; BİÇER/AKTAŞ, s. 24. Esas sözleşmenin değiştirilmesi yolu ile imtiyazın direkt kaldırılması durumunda doğrudan ihlal söz konusudur ve değişiklik kararının TTK m. 454 iletilerek imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunca onaylanması gerekir. Ancak uygulamada doğrudan imtiyaz maddesinin kaldırılması yoluyla değil dolaylı olarak ihlal (örneğin pay gruplarına ilişkin esas sözleşme hükmünün kaldırılması, yetersayıların değiştirilmesi, yönetim kurulu üye sayısının artırılması, diğer üyelere veto hakkının tanınması) olduğu görülmektedir. Dolaylı ihlal durumunda da TTK m. 454 hükmünün işletilmesi gerektiği yönünde ayrıntılı açıklama için bkz. BİÇER/AKTAŞ, s. 26 vd. Bu hususta aksi yönde bir karar için bkz. 11. HD, T. 17.06.2019, E. 2018/3024, K. 2019/4496: <https://karararama.yargitay.gov.tr/> (E.T. 13.04.2026). Kararın eleştirisi için bkz. BİÇER/AKTAŞ, s. 28 vd.

⁶⁴ Ayrıca bkz. ve karşı. TTK m. 478/4: “*Sermayesinin yarısından fazlası tek başına veya birlikte; Devlet, il özel idaresi, belediye ve diğer kamu tüzel kişileri, sendikalar, dernekler, vakıflar, kooperatifler ve bunların üst kuruluşlarına ait anonim şirketlerde ve bu şirketlerin aynı oranda sermaye payına sahip oldukları iştiraklerinde; bunların sahip oldukları paylara tesis edilebilecek imtiyazlar hariç olmak üzere, diğer paylara, belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine, belirli pay gruplarına ve azlığa bu Kanunda düzenlenen herhangi bir imtiyaz tesis edilemez. Bu hüküm, payları borsada işlem gören anonim şirketlere, 5411 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan kredi kuruluşlarına ve finansal kuruluşlara uygulanmaz.*”. Burada bir sınırlama öngörülmüştür. Belirtilen ortaklıklarda imtiyaz tesis edilemez. Ancak BankK m. 3 kapsamındaki mevduat bankaları ve katılım bankaları ile kredi kuruluşları dışında kalan ve sigortacılık, bireysel emeklilik veya sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunmak veya bu Kanunda yer alan faaliyet konularından en az birini yürütmek üzere kurulan kuruluşlar ile kalkınma ve yatırım bankaları ve finansal holding şirketleri bakımından bu sınırlamanın söz konusu olmadığı hükme bağlanmıştır.

⁶⁵ Belirli grupların yönetim kurulunda temsil edilme hakkını düzenleyen esas sözleşme hükmünde, hakkın kısıtlanmasının ve kaldırılmasının da düzenlenebileceği; ilgili esas sözleşme düzenlemesine dayanarak alınan genel kurul kararlarının TTK m. 454 sürecine tâbi olmayacağı, ancak nihayetinde genel kurul kararı olduğu için hükümsüzlüğe ilişkin düzenlemelerin (TTK m. 445-446) söz konusu olacağı görüşü için bkz. ÇAMOĞLU (POROY/TEKİNALP), s. 429, N. 588d.

⁶⁶ GÖKÇE, s. 671-673.

⁶⁷ AYTUĞAR, s. 94-95. Mevzuat düzenleme kabul edilen İsviçre Borçlar Kanunu m. 709 bağlamında bir İsviçre Federal Mahkemesi kararında [BGE T. 19.01.1994, 120 II 47, s. 52: http://relevancy.bger.ch/php/clir/http/index.php?highlight_docid=attf%3A%2F%2F120-II-47%3Ade&lang=de&type=show_document (ET: 01.03.2026)] da hükmün, azınlık pay sahipleri bakımından değil, pay kategorileri bakımından bir koruma sağladığı ifade edilmiştir.

⁶⁸ KENDİGELEN, İlk Tespitler, s. 252.

kullanıldığı da belirtilmektedir⁶⁹. Bununla birlikte düzenleme uygulamada aile ortaklıkları bakımından ortaklığa pay sahibi alma yoluyla dışarıdan sermaye akışı sağlanırken, kurucu aile pay sahiplerinin ortaklık yönetiminde etkisinin devam etmesi amacına da yönelmektedir⁷⁰.

Yönetim kurulunda belirli pay gruplarına temsil edilme hakkının sağlanmasının esas amacı yönetimde etkinliğin sağlanması ve/veya sürdürülmesidir⁷¹. Yönetimde etkinlik, yönetim kurulu kararlarını etkileme gücü olarak ifade edilebilir⁷². Yatırımcılar, yönetim kurulunda temsil imkânı ile güvenli bir yatırım ortamı elde edebilirler. Ortaklık sermayesinde değişiklik söz konusu olsa bile yönetim kurulunda temsil imtiyazı yönetimde etkinliğin sürmesini sağlar⁷³. BankK kapsamında nitelikli pay düzenlemesi ile TTK m. 360 ilişkisini ortaya koyarken, hükmün uygulamada dönüştüğü bu amaçların da dikkate alınması gerekir. Nitelikli pay/pay sahipliği kavramı ve buna bağlanan hukuki sonuçlar da esasında yönetimde etkin olan pay sahiplerinin izlenmesi amacını taşımaktadır.

c. Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkı Tanınabilecek Gruplar

aa. Belirli Pay Grubu

TTK m. 360 düzenlemesi uyarınca yönetim kurulunda temsil edilme hakkı üç gruba tanınabilir. Bunlardan ilki “*belirli pay grubudur*”. Belirli pay grubuna bu anlamda tanınan imtiyaz yeni bir düzenleme olmayıp, ETTK döneminde de m. 401 bağlamında⁷⁴ 11. HD’nin yerleşmiş içtihatlarıyla kabul edilmekteydi⁷⁵. Bu bakımdan düzenleme uygulamanın kanunlaştırılmasından ibarettir.

Belirli pay grubuna tanınan imtiyaz, grup imtiyazı olarak kabul edilmektedir. Grup imtiyazı kabulü ile imtiyazın tek tek paylara değil, gruba tanındığı sonucu doğar⁷⁶. Bu durumda payın sahibi

⁶⁹ ÖLMEZ, s. 55; GÖKÇE, s. 674; OĞUZ, s. 48-49.

⁷⁰ GÖKÇE, s. 674; FALCIOĞLU, s. 206; ÖLMEZ, s. 56 vd.

⁷¹ BİÇER/AKTAŞ, s. 7-8; ÖLMEZ, s. 55 vd.

⁷² BİÇER/AKTAŞ, s. 7-8.

⁷³ TTK m. 195/1-a-2 kapsamında sermayenin çoğunluğuna sahip olmadan TTK m. 360 yoluyla hâkim ortaklık-bağlı ortaklık ilişkisi kurmanın da mümkün olabileceği yönünde bkz. ÖLMEZ, s. 56-57.

⁷⁴ Bkz. ETTK m. 401: “*Esas mukavele ile bazı nevi hisse senetlerine kar payı veya tasfiye halindeki şirket mevcudunun dağıtılması ve sair hususlarda imtiyaz hakları tanınabilir.*” Maddede geçen “*vesair hususlar*” ifadesinden hareketle belirli pay gruplarına yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınabileceği kabul edilmekteydi. Bkz. PULAŞLI, Yönetimde İmtiyaz, s. 563; KENDİGELEN, OR ART 709, s. 340-341.

⁷⁵ KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT), s. 426-427; 11. HD, T. 12.11.1992, E. 1992/3211, K. 1992/10546; 11. HD, T. 01.03.1995, E. 1995/7391, K. 1995/1777: www.hukukturk.com, (E.T. 30.07.2026) ETTK döneminde esas sözleşmede düzenlenen pay gruplarına yönetim kurulunda aday gösterme hakkı tanınmasının imtiyaz kabul edilip edilmeyeceği, bu hakların niteliğine ilişkin tartışmalar için ayrıca bkz. TEKİNALP, İmtiyazlı Paylar, s. 24 vd.

⁷⁶ *Pulaşlı*, grup imtiyazı ile imtiyazlı pay arasındaki farkın imtiyazın konusunu oluşturan üstün hakkın kullanılması yönünden olduğunu belirtmektedir. Şöyle ki örneğin tasfiye payında imtiyaz söz konusu ise, birden fazla imtiyaz sahibi pay sahibi varsa, her biri bu hakkı tek başına ve bağımsız olarak kullanır. Ancak grup imtiyazında imtiyaz konusunda her pay sahibi tek tek değil, birlikte hareket etmek yoluyla imtiyazı kullanabilmektedirler. Bkz. PULAŞLI, Yönetimde İmtiyaz, s. 567. Benzer yönde bkz. MEMİŞ, s. 3108.

değil, kendisi önem taşımaktadır. Grup imtiyazı kavramı, imtiyazın kişiye değil⁷⁷ paya tanınabileceği ilkesi⁷⁸ ile uyumludur. Bu kapsamda pay devri olursa, payı devralan ilgili gruba dahil olur.

Payların A ve B grubuna ayrıldığı bir anonim ortaklıkta, esas sözleşmeye “*yönetim kurulu üyelerinden biri, B grubunun önereceği kişilerden seçilir.*” şeklinde konulan bir düzenleme, TTK m. 360 anlamında “*belirli pay grubuna*” tanınan imtiyaz olarak kabul edilir⁷⁹. Burada pay sahiplerine tanınmış subjektif bir farklılık değil, pay kavramına bağlı bir farklılık söz konusudur⁸⁰. Aday önerme hakkı dışında doğrudan ilgili grubun arasından seçilme yoluyla da temsil edilme hakkı sağlanabilir. Bu bağlamda “*yönetim kurulu üyelerinden biri, B grubu pay sahipleri arasından seçilir*” yönündeki esas sözleşme örneği de TTK m. 360 düzenlemesine uygundur⁸¹.

bb. Özellik ve Nitelikleriyle Belirli Bir Grup Oluşturan Pay Sahipleri

TTK m. 360 kapsamında yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı tanınan ikinci grup, “*özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahipleridir*”. Burada imtiyaz, paya değil pay sahibine tanınmış gözükmektedir⁸². Bu düzenleme ile imtiyazın paya tanınacağı ilkesi ile çatışma söz konusudur⁸³.

Özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine yönetim kurulunda temsil edilme imkânı tanınacaksa⁸⁴, esas sözleşmede “*özellik ve nitelikler*” açıkça belirtilmelidir⁸⁵. İmtiyazın

⁷⁷ İmtiyazın kişiye değil ancak paya tanınabilmesi bağlamında esas sözleşmede örneğin pay sahibine ömür boyu yönetim kurulu üyeliği verileceğine ilişkin hüküm öngörülmesi imtiyaz olarak kabul edilemez (ÖZDAMAR/KÜÇÜKAYDIN, s. 39).

⁷⁸ TEKİNALP, İmtiyazlı Paylar, s. 7; PULAŞLI, Yönetimde İmtiyaz, s. 564; ŞENER, s. 554; BALTALI, s. 61 vd.; TORAMAN ÇOLGAR, s. 652 vd. Bu ilkenin kanuni dayanağı TTK m. 478/1 düzenlemesidir. ETTK döneminde de Yargıtay uygulamasında imtiyazın paya tanınabileceği ilkesi vurgulanmış, esas sözleşme ile pay sahiplerine tanınan haklar imtiyaz olarak kabul edilmemiş, sözleşmeden doğan haklar şeklinde nitelendirilmiştir. Bu yönde örnek bir karar için bkz. 11. HD, T. 25.12.1987, E. 3565/K. 7565 (TEKİNALP, İmtiyazlı Paylar, s. 7 vd.).

⁷⁹ Örnek için bkz. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT), s. 427; UÇAR, s. 1337; FALCIOĞLU, s. 212-213; EMİNOĞLU, s. 341; ÖZDAMAR/KÜÇÜKAYDIN, s. 39. ETTK döneminde benzer yönde bkz. PULAŞLI, Yönetimde İmtiyaz, s. 570-571. Aksi görüşte herhangi bir üstün veya yeni hak tanınmadan yalnızca harf (A, B ve C gibi) veya sayı (1, 2 ve 3 gibi) verilerek pay gruplarına ayırmanın hukukî olmadığı yönünde bkz. KARAMANLIOĞLU, s. 233. Farklı pay gruplarının imtiyaz ya da yükümlülük esaslı olarak belirlenebileceği yönünde bkz. KARAMANLIOĞLU, s. 231-232; FALCIOĞLU, s. 214. Uçar, imtiyaz oluşturularak (oy hakkında veya kar payı ya da tasfiye payı gibi malvarlıksal haklarda) pay grubu oluşturulabilmesinin İsviçre Borçlar Kanunu m. 709/1 bakımından zorunlu olduğunu, TTK m. 360 düzenlemesi uyarınca pay grubu oluşturulmasında bu bakımdan bir zorunluluk bulunmadığını belirtmektedir. Bkz. UÇAR, s. 1337. Aynı yönde bkz. GÖKÇE, s. 676-677.

⁸⁰ KARAMANLIOĞLU, s. 235.

⁸¹ Pulaşlı bu durumda birlikte hareket zorunluluğu bulunmamasından hareketle nispi grup imtiyazının söz konusu olduğunu, grup imtiyazından ziyade gruptaki paylara tanınan bir imtiyazın var olduğunu ileri sürmektedir. Bkz. PULAŞLI, Yönetimde İmtiyaz, s. 572.

⁸² KARAMANLIOĞLU, s. 237, dn. 37’de anılan Yazarlar.

⁸³ KARAMANLIOĞLU, s. 237.

⁸⁴ İmtiyazın, pay sahibinin bireysel olarak kendisi tarafından değil, özellik ve nitelikleriyle belirli pay sahipleri grubu tarafından grup olarak kullanılacağı vurgusu için bkz. KARAMANLIOĞLU, s. 238.

⁸⁵ ÇAMOĞLU (POROY/TEKİNALP), s. 427, N. 588; KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT), s. 428; GÖKÇE, s. 680. Ayrıca bkz. TTK m. 360 Gereği. Özellik ve niteliklerin belirlenmesi hususunda kurucuların veya esas sözleşme değişikliği ile öngörülecekse genel kurulun oldukça geniş bir takdir yetki ve serbestisinin bulunduğu yönünde bkz. EMİNOĞLU, s. 342.

tâbi olduğu şartların (esasinda konusunun) belirli olması gerekir⁸⁶. Bankalar özelinde ifade etmek gerekirse örneğin belirli bir soyadını taşıyanlar⁸⁷ (ya da kurucu aile üyeleri), ortaklıkta çalışan pay sahipleri, belirli bir meslek mensubu olanlar⁸⁸, belirli bir unvana sahip olanlar⁸⁹, belirli bir eğitim düzeyi veya belirli alanda eğitime sahip olma⁹⁰ (doktora diplomalı pay sahipleri veya İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi mezunu pay sahipleri gibi), belirli bir dernek veya vakıf üyeliği⁹¹ bu kapsamda değerlendirilebilir⁹². Ancak belirtilmelidir ki yönetime katılma hakkına esas alınacak özellik ve nitelik bakımından TBK m. 27 göz önünde bulundurulmalıdır⁹³. Aksi yöndeki düzenlemeler kesin hükümsüzlük yaptırımına tâbi olur⁹⁴.

İmtiyaz, belirli somut bir kişiye tanınmamalıdır⁹⁵. Aksinin kabulü ilgili hükmün uygulanmasını anlamsız kılar⁹⁶. Bu bağlamda “Yönetim kurulu üyelerinden biri, Y Anonim Ortaklığının önereceği adaylardan seçilir” veya “Ahmet Yılmaz yönetim kurulu üyeliği için aday olarak gösterilir⁹⁷” şeklindeki

⁸⁶ KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT), s. 428; KARAMANLIOĞLU, s. 243; ÖLMEZ, s. 168-170. İmtiyazın konusuna yönelik düzenlemelerin yoruma mahal vermeyecek kadar açık olması gerektiği belirtilmektedir. İmtiyaz oluşturulmasında belirlilik ilkesi ile ilgili açıklama için bkz. TORAMAN ÇOLGAR, s. 647 vd.

⁸⁷ KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT), s. 428.

⁸⁸ KARASU, s. 34.

⁸⁹ KARAMANLIOĞLU, s. 244.

⁹⁰ KARAMANLIOĞLU, s. 245.

⁹¹ KARAMANLIOĞLU, s. 245.

⁹² Nama veya hamile yazılı pay sahibi olmanın da bir pay sahipliği özelliği olarak belirtilebileceği yönünde bkz. KARAMANLIOĞLU, s. 248. “Özellik ve nitelikleriyle” ifadesinin madde metnine sonradan eklenmesiyle düzenlemenin dar yorumlanması gerektiği, bu bakımdan mehzat uygulamanın aksine nama ve hamiline yazılı pay sahibi olmanın özellik ve nitelik olarak belirtilemeyeceği yönünde UÇAR, s. 1338-1339. Nama ve hamiline yazılı pay ayrımının pay sahibi grubu değil pay grubu olarak değerlendirilebileceği yönünde bkz. ÖLMEZ, s. 164-165. Bankalar bakımından bu yönde bir ayırım yapılması söz konusu olamaz. Zira BankK m.7/1-b’de kuruluş şartı olarak hisse senetlerinin tamamının nama yazılı olması öngörülmüştür. Banka anonim ortaklığının paylarının hamiline yazılı olması durumunda, bankanın etkili ortaklarının kimlikleri tespit edilemez (BATTAL, Şerh, s. 60). Nama yazılı olması takibi kolaylaştırmaktadır (TURANBOY, Banka, s. 15). Nama yazılı olması bankaların birer güven kurumu olma niteliği ile de uyumludur (TURANBOY, Halka Açık Banka, s. 48).

⁹³ Örneğin belli bir etnik köken, din veya ırk mensubiyetine tanınacak temsil hakkı özellik ve nitelik olarak belirlenemez (EMİNOĞLU, s. 343). Bu hususta ayrıca bkz. KARAMANLIOĞLU, s. 246-247.

⁹⁴ Ancak özellik ve niteliğin belirlenmesi hususunda “kadın” pay sahibi olma bakımından belirleme yapılabileceği, bu belirlemenin pozitif ayrımcılık kapsamında değerlendirileceği, Anayasa madde 10’un da bu yorumu güçlendirdiği, üstelik çeşitli ülke mevzuatlarında da bu yönde düzenlemeler olduğu yönünde bkz. EMİNOĞLU, s. 343-344.

⁹⁵ KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT), s. 428-429; UÇAR, s. 1342-1343; GÖKÇE, s. 680-681; ÖZDAMAR/KÜÇÜKAYDIN, s. 40. Somut olarak kişi belirtilerek yapılan atamalarda bu hususun imtiyaz niteliği taşımadığı, dolayısıyla esas sözleşme ile her zaman kaldırılmasının geçerli olduğu yönünde bkz. KARASU, s. 35. Belirtilen şekilde yapılan atamaların ETTK döneminde de geçerli bir imtiyaz olarak kabul edilemeyeceği, esas sözleşme ile her zaman geri alınabileceği, ancak bu durumda 6103 sayılı Kanun m. 25 gereği üyeliğin imtiyazsız olarak devam edeceği yönünde bkz. KARASU, s. 35. Aksi görüşte, hakkın ismen belirlenen tek veya birden çok pay sahibine tanınmasının mümkün olduğu yönünde bkz. ÇAMOĞLU, s. 2; ÇAMOĞLU (POROY/TEKİNALP), s. 427, N. 587; MEMİŞ, s. 3111; ÖLMEZ, s. 174 vd.

Özdamar/Küçükaydın bu hususta bir HGK kararı (T. 09.12.2020, E. 2017/11-140, K. 2020/1013) değerlendirmesinde bulunmuştur. Somut olayda ETTK döneminde ismen pay sahibine yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınmıştır. Daha sonra bu hak, esas sözleşme değişikliği ile kaldırılmıştır. Hakkı kaldırılan pay sahibi, ilgili genel kurul kararının iptalini talep etmiştir. HGK, bu hakkın sözleşmesel bir hak olduğunu kabul ederek, tarafların onayı olmaksızın kaldırılmayacağına ve dolayısıyla genel kurul kararının iptaline hükmetmiştir. HGK kararının ayrıntılı değerlendirmesi için bkz. ÖZDAMAR/KÜÇÜKAYDIN, s. 44 vd.

⁹⁶ KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT), s. 428-429; KARASU, s. 34; UÇAR, s. 1342-1343; KARAMANLIOĞLU, s. 262; GÖKÇE, s. 680-681.

⁹⁷ İsmen yapılan atama düzenlemesi (örneğin anonim ortaklığın üç kişiden oluşan yönetim kurulunun bir üyesinin “İlkay Yılmaz” olacağını öngören esas sözleşme hükmü) anonim ortaklığın temel yapısıyla uyuşmadığı ve eşit işlem ilkesine aykırı bulunduğu gerekçesi ile geçersizdir (KARASU, s. 38-39).

esas sözleşme ifadeleri TTK m. 360 anlamında uygun olmayıp, imtiyaz olarak nitelendirilemez. *Kırca* bu gibi düzenlemelerin ancak pay sahipleri sözleşmesi⁹⁸ ile tesis edilebileceğini belirtmektedir⁹⁹. Ancak bu hususta BankK uygulaması bakımından bir farklılık gözetilmelidir. Zira BankK bağlamında nitelikli pay söz konusu olduğunda nitelikli payın tesisi ve devri Kurul iznine bağlıdır. Bu gibi düzenlemelerin pay sahipleri sözleşmesi ile öngörülmesi kanunun dolanılması sonucunu doğurabilir. Nitekim öğretide katıldığımız üzere *Eren*, pay sahipleri sözleşmesi yoluyla banka yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınmasının kanuna karşı hile olarak değerlendirilebileceğini öne sürmektedir. Yazar olması gereken hukuk bakımından bu sözleşmelerin de Kurul iznine tâbi tutulabileceğini savunmaktadır¹⁰⁰.

Pay devrinde, payı devralan ancak esas sözleşmede öngörülen özellik ve niteliği taşıma şartıyla ilgili gruba dahil olabilir. Yine esas sözleşmede belirtilen özellik ve niteliği taşıyan kişi, payı devreden özelliği ve niteliği ne olursa olsun söz konusu imtiyazdan kendiliğinden yararlanır¹⁰¹. Esas alınan pay sahibinin belirtilen özellik ve niteliği taşıması şartıdır. Belirtilen özellik ve niteliğin taşınması şartıyla ilgili gruba dahil olma ve taşınan şartın yitirilmesi ile ilgili gruptan çıkma söz konusu olup, pay sahibi grubunun sayısı anılan yollarla değişkenlik gösterebilmektedir¹⁰².

cc. Azlık

TTK m. 360'ta “azlık” yönetim kurulunda temsil hakkı tanınabilecek diğer bir grup olarak belirtilmiştir. Öğretide bu madde kapsamında azlık kavramı ile ne kastedildiği tartışılmıştır. Bir görüşe göre buradaki azlık kavramı ile %10 sermaye payına sahip pay sahibinin değil, geniş anlamda azlığın kastedildiği ileri sürülmektedir¹⁰³. Geniş anlamda azlık %50+1 çoğunluğun karşısında yer alan pay sahiplerini kapsar. Muğlak bir uygulamaya yol açmamak adına esas sözleşmede azlık ile ne kastedildiği açıklıkla ifade edilmelidir¹⁰⁴. Zira ortaklık kontrolünün birçok değişkene bağlı olması azlık kavramını da ortaklıktan ortaklığa farklılaştırmaktadır. Azlık kavramı esas sözleşmede belirlenebilir bir şekilde izah edilmelidir¹⁰⁵ ki TTK m. 360 ve dahası imtiyazların korunmasını düzenleyen TTK m. 454 etkin bir şekilde uygulanabilsin¹⁰⁶.

TTK m. 360 gerekçesinde, pay yüzdesinin belirtilmesinin yeterli olmayabileceği, pay senedi numaralarının ayırt edilebilirlik bakımından daha yerinde bir ölçüt olduğu ifade edilmektedir.

⁹⁸ Öğretide pay sahipleri sözleşmesi, anonim ortaklık pay sahiplerinin tümünün veya birkaçının kendi aralarındaki veya kendileri ile ortaklık arasındaki hukuki ilişkileri düzenleme amacıyla akdettikleri borç sözleşmesi olarak tanımlanmaktadır. Pay sahipleri sözleşmesine ilişkin ayrıntılı açıklama için bkz. EREN, s. 1028 vd.; BİLGE, Pay Sahipleri Sözleşmesi, s. 3 vd.

⁹⁹ KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT), s. 429.

¹⁰⁰ EREN, s. 1035 vd.

¹⁰¹ KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT), s. 428-429.

¹⁰² KARAMANLIOĞLU, s. 239-240.

¹⁰³ KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT), s. 430; KARASU, s. 35; GÖKÇE, s. 682-683.

¹⁰⁴ KARASU, s. 35.

¹⁰⁵ GÖKÇE, s. 681-682.

¹⁰⁶ EMİNOĞLU, s. 345.

Gerekçedeki ilgili açıklama, bu ölçütün tercih edilmesi ile zaten TTK m. 360 anlamında “*belirli bir pay grubu*” oluşturulacağı ifadesi ile eleştirilmektedir¹⁰⁷. Yüzde belirtilmesi durumunda da imtiyaz bakımından belirsizlik söz konusu olacaktır¹⁰⁸. Bu gerekçelerle *Kırca* katıldığımız üzere ilgili hükmü şu şekilde yorumlamaktadır: TTK m. 360 anlamında bir hakkın azlığa zaten ilk iki ayrımla verildiği düşünülebilir¹⁰⁹. Azlık vurgusu ilk iki ayrıma ek üçüncü bir grup oluşturmak değil, (geniş anlamda) azlığa yönetim kurulunda bir şekilde temsil edilme hakkının tanınabileceğini belirtmek olarak yorumlanabilir¹¹⁰. *Kırca* savını, mehz İsviçre Borçlar Kanunu m. 709’un öğreti yorumlarının da bu iddiaya paralel sonuçlar doğurduğu yönünde güçlendirmektedir¹¹¹.

d. Hakkın Kullanılması

TTK m. 360 uyarınca temsil edilme hakkı iki şekilde sağlanabilir. Bu kapsamda belirli pay grupları ya da belirli grup oluşturan pay sahipleri arasından seçilme öngörülebilir veya ilgili gruplara aday önerme hakkı tanınabilir.

Temsil edilme hakkının iki seçenekten hangisi ile tesis edileceğinin esas sözleşmede açıklıkla belirtilmesi gerekir¹¹². Yönetim kurulunda temsil edilme hakkı yalnızca söz konusu iki seçenekte sağlanabilir. Yoksa doğrudan ilgili gruplara yönetim kuruluna üye gönderme hakkının tanınması mümkün bulunmamaktadır¹¹³. Zira kanunda öngörülen belirli istisnalar dışında (TTK m. 339/3, m. 334, m. 363/1) yönetim kurulu üyelerinin seçimi genel kurulun devredilemez yetkisi kapsamındadır (TTK m. 408/2). TTK m. 360 bu hususta örnekleyici bir düzenleme olmayıp, sınırlayıcı bir nitelik taşır. Bu

¹⁰⁷ KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT), s. 431; EMİNOĞLU, s. 345; KARAMANLIOĞLU, s. 251.

¹⁰⁸ KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT), s. 431. Aksi yönde esas sözleşmede yüzde belirtilerek azınlık oluşturulabileceği, bu madde bağlamında azlığın esas sözleşmede belirlenen oranda payı temsil eden değişken içerikli bir veya birden çok pay sahibini ifade ettiği görüşü için bkz. ÇAMOĞLU, s. 1; ÇAMOĞLU (POROY/TEKİNALP), s. 426, N. 587. *Falcioğlu*, %5 ve %10 olan şekli azınlık kriterinden hareket edildiği takdirde, azınlığa tanınan temsil hakkından yararlanabilecek farklı azınlık gruplarının söz konusu olacağını, esas sözleşmede tek bir azınlık grubuna temsil hakkı tanınması durumunda azınlık gruplarının birlikte tek üye belirlmelerinin veya genel kurulun azınlık grubu içerisinde tek bir üye seçmesinin tercih edilebileceğini ileri sürmektedir (FALCIOĞLU, s. 218).

¹⁰⁹ *Aytuğar* ise, Kanunun açık ifadesi gereği azınlığın ayrı bir grup olarak kabulünün zorunlu bulunduğu ancak sadece belirli bir sermaye oranı değil, sermaye oranının yanında ilave şartların (örneğin payların bağlı nama yazılı olması veya pay senedi numaralarının belirtilmesi gibi) belirlenmesi, bu bağlamda en az çifte kriter gerektiği yönünde görüş bildirmektedir (AYTUĞAR, s. 100-101, dn. 27).

¹¹⁰ Kendigelen de, bu hususta Türk hukuku uygulamasında henüz bir örneğe rastlanmadığını, azlığa tanınmak istenen bu hakkın somut bir pay grubu ayrımı yapılmaması durumunda uygulanma kabiliyetinin bulunmadığını ifade etmiştir. Bkz. KENDİGELEN, İlk Tespitler, s. 252.

¹¹¹ KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT), s. 431-432. Öğretideki görüşlerin ayrıntılı açıklanması ve değerlendirilmesinin ardından *Kırca* ile aynı yönde bkz. KARAMANLIOĞLU, s. 249 vd. ve özellikle s. 260-261. *Gökçe* ise, TTK m. 360’ın azlık bağlamında uygulanma kabiliyetinin bulunmadığını, hükmün bu kapsamda ölü doğduğunu öne sürmektedir (GÖKÇE, s. 683). *Eminoğlu* da, azlığa imtiyaz tanınması olanağının bulunmadığını, azlık kavramının kullanılmasının diğer iki grubun belirtilmesi karşısında gereksiz olduğu yönünde görüş belirtmektedir (EMİNOĞLU, s. 345).

¹¹² *Pulaşlı*, esas sözleşmede “*yönetim kurulunun bir üyesi B grubu pay sahipleri arasından veya onların göstereceği adaylar arasından seçilir*” ifadesi yer alıyorsa nasıl bir yol izlemek icap eder sorusunu tartışmıştır. Yazar, ilgili pay grubu aday gösterdiyse öncelikle bu adayın seçilmesi, aday gösterilmemesi durumunda ilgili grup arasından genel kurulca seçim yapılmasının yerinde olduğunu öne sürmektedir. Ancak aday göstermenin kabul edilebilmesi için de mutlaka ilgili grubun özel bir toplantı ile bir karar alması gerekmektedir. Bu görüş, ETTK dönemi yargı uygulaması ve öğretideki tartışmalar için bkz. PULAŞLI, Yönetimde İmtiyaz, s. 573 vd. TTK döneminde benzer görüşte bkz. EMİNOĞLU, s. 346; ÖLMEZ, s. 197 vd.

¹¹³ ÇAMOĞLU (POROY/TEKİNALP), s. 428, N. 588a; ÖLMEZ, s. 193 vd.

bağlamda emredici hükümler ilkesini düzenleyen TTK m. 340 da hükmün geniş yorumlanmasını engeller¹¹⁴.

Esas sözleşmede ilk seçeceği öngörülmesi durumunda genel kurul ilgili pay gruplarının arasından seçim yapar. Ancak ikinci seçenek olan aday önerme hakkının söz konusu olması durumunda belirli pay grubunun ya da belirli grup oluşturan pay sahiplerinin aday önermesi gerekir. Önerilen adayın elbette aday önerme hakkına sahip grup tarafından alınan bir kararla belirlenmesi söz konusu olur. Ancak bu kararın nasıl alınacağına ilişkin Kanunda bir düzenleme bulunmamaktadır¹¹⁵.

Aday önerme toplantısı için özel bir çağrıya veya çağrı usulüne gerek bulunmamalıdır. Genel kurul toplantı gündeminde yönetim kurulu üyelerinin seçimine ilişkin açık bir düzenleme varsa veya bağlantılı bir düzenleme varsa (yılsonu finansal tablolarının görüşülmesi gibi) aday önerme hakkına sahip grubun, genel kurul toplantısına kadar önereceği adaya ilişkin karar alması gerekir¹¹⁶. İlgili pay sahiplerinin toplantıya çağırılması hususunda yönetim kurulu yetkili olup, yönetim kurulu çağrıda bulunmazsa her bir pay sahibi de çağırabilir¹¹⁷. Aday önermeye ilişkin yapılan toplantı, imtiyaz niteliği taşıyan hakkın kullanılmasına (ve haktan yararlanılmasına) yönelik yapılan bir toplantıdır. Bu nedenle haklarının ihlal edilmesi durumunda toplanıp karar alan imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu bakımından öngörülen nisapların burada aranması uygun olmaz¹¹⁸. Aday önerme toplantısında açık kanunî bir düzenleme bulunmamasından da hareketle toplantı nisabı aramamak yerinde olur¹¹⁹. Karar nisabı hususunda ise genel ilke olan salt çoğunluğu¹²⁰ kabul etmek¹²¹ uygundur¹²².

¹¹⁴ KARASU, s. 33. Aynı yönde doğrudan ilgili gruplara yönetim kuruluna üye gönderme hakkının tanınmasının anonim ortaklığın temel yapısı ile de bağdaşmayacağı ve bu nedenle böyle bir kararın batıl olacağına ilişkin bkz. AYTUĞAR, s. 113.

¹¹⁵ Esas sözleşmeye bu hususta tamamlayıcı nitelikte düzenlemeler konulabileceği yönünde bkz. ÇAMOĞLU (POROY/TEKİNALP), s. 428, N. 588a; KARASU, s. 37.

¹¹⁶ BGE 107 II 179 T. 24.02.1981, s. 187: http://relevancy.bger.ch/php/clir/http/index.php?highlight_docid=atf%3A%2F%2F107-II-179%3Ade&lang=de&type=show_document (E.T. 03.05.2026). Öğretide bu hususta niteliğine uygun düşüğü ölçüde genel kurul (TTK m. 410 vd.) ve imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna (TTK m. 454) ilişkin düzenlemelerin uygulanabileceği öne sürülmektedir. Bkz. KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT), s. 433; KARASU, s. 37; ÇAMOĞLU, s. 4.

¹¹⁷ KARASU, s. 37.

¹¹⁸ KARASU, s. 37; GÖKÇE, s. 686. ETTK dönemine ilişkin aynı yönde bkz. TEOMAN, s. 398-400. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplantı nisabının aranmasının hakkın kullanılmasını güçleştireceği gerekçesi ile aynı yönde bkz. BİÇER/AKTAŞ, s. 12. Aksi yönde bkz. EMİNOĞLU, s. 348.

¹¹⁹ GÖKÇE, s. 686. ETTK döneminde aynı yönde bkz. TEOMAN, s. 401. İlgili pay sahibi sayısının fazla olması durumunda aday belirleme toplantısı bakımından TTK m. 1527 (elektronik ortamda genel kurul) hükmünden de faydalanılabileceği yönünde bkz. FALCIOĞLU, s. 226. Niteliğine uygun düşmediği gerekçesi ile genel kurul ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplantı nisabının burada aranmaması gerektiği, bu kapsamda herhangi bir toplantı nisabı aranmasının hakkın kullanılması yönünden Kanunda öngörülme şekliyle güçlük oluşturacağı ve hükmün amacına aykırı olacağı yönünde AYTUĞAR, s. 111-112. Toplantı nisabı konusunda genel kurul toplantıları bakımından aranacak basit nisabın (TTK m. 418) aranması gerektiği yönünde bkz. BİÇER/AKTAŞ, s. 12.

¹²⁰ Bkz. TTK m. 418/2, m. 421/1, m. 454/3.

¹²¹ Pay üzerinde intifa hakkı bulunması durumunda TMK m. 803 ve TTK m. 432/2-1-c düzenlemeleri uyarınca yönetim kuruluna üye belirleme imtiyazı konusunda yapılacak seçimlerde intifa hakkı sahibinin oy kullanması gerekir (FALCIOĞLU, s. 239). Ancak bu hususta intifa hakkı sahibinin pay sahibinin menfaatlerini gözetmek zorunda olduğu yönünde bkz. FALCIOĞLU, s. 239-240.

¹²² KARASU, s. 37; ÇAMOĞLU, s. 3; KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT), s. 435; FALCIOĞLU, s. 228. Aksinin kabulünün hükmün amacı ile bağdaşmayacağı ve uygulanmasını güçleştireceğinden hareketle uygun olmadığı yönünde AYTUĞAR, s. 111.

Aday önerme kararının iptali hususunun genel kurulun seçim kararının iptali davasında çözümlenmesi gerektiği ileri sürülmektedir¹²³. Aday önerme hakkı tanınan grup pay sahiplerinin bu haklarını her yönetim kurulu üye seçiminde kullanmak zorunda olmadıkları, bazı seçimlerde bu haklarından feragat edebilecekleri iddia edilmektedir. Yönetim kuruluna aday önerme hakkına sahip grubun aday önermemesi durumunda, ilgili grup kapsamında seçilecek üyeyi seçme yetkisi tekrar genel kurula dönecektir¹²⁴.

e. Genel Kurulun -Haklı Bir Sebep Bulunmadıkça- İlgili Adayı Seçme Zorunluluğu

Genel kurulun¹²⁵, imtiyaz hakkının tanındığı gruba ait bir aday veya aday önerme hakkı tanınması durumunda önerilen aday¹²⁶ haklı bir sebep bulunmadığı takdirde üye olarak seçmesi zorunludur¹²⁷ (TTK m. 360/1-3. cümle). Haklı sebep her somut olay bakımından ayrıca değerlendirilmesi gereken, değişken bir kavram niteliği taşır. Bu sebeple Kanunda kavramın tanımı yapılmadığı gibi, sınırlandırmamak saiki ile örnek kabilinden dahi haklı sebep nedenleri belirtilmemiştir¹²⁸. Grup mensubu pay sahipleri arasından seçimde veya önerilen adayın seçiminde ilgili kişilerin Kanun veya esas sözleşmede öngörülen nitelikleri taşıması haklı sebep olarak gösterilebilir¹²⁹. Örneğin BankK m. 23'te öngörüldüğü üzere yönetim kurulu üyelerinin kurucularda aranan şartları düzenleyen 8. maddesinin 1. fıkrasının a, b, c ve d bentlerinde belirtilen özellikleri taşımaları gerekir¹³⁰. Bu nedenler dışında¹³¹ haklı sebebin takdirinde ortaklığın çıkarlarından hareketle bir kanaate varılmalıdır¹³². Özellikle bankalar bakımından ortaklık menfaati ile ilgili olmak şartıyla

¹²³ KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT), s. 435; EMİNOĞLU, s. 349. Usul ekonomisi ilkesi bakımından aynı yönde bkz. AYTUGAR, s. 112, dn. 69. ETTK döneminde imtiyazlı pay kurullarının kararlarının iptaline ilişkin tartışma için bkz. İMREGÜN, İmtiyazlı Pay Kurulu, s. 195 vd.

¹²⁴ TEOMAN, s. 400; PULAŞLI, Yönetimde İmtiyaz, s. 582-583; EMİNOĞLU, s. 349; FALCIOĞLU, s. 226

¹²⁵ Herhangi bir sebeple yönetim kurulu üyeliğinin boşalması durumunda yönetim kurulu şartları sağlayan bir kişiyi yönetim kurulu üyesi olarak seçer ve ilk genel kurul toplantısında genel kurulun onaya sunar. Genel kurul toplantısına kadar seçilen üye görevini sürdürür. Bu yöntem ile yönetim kurulu üye seçimi kooptasyon olarak isimlendirilir (TTK m. 363). Yönetim kurulu üyesinin kooptasyon yöntemi ile seçiminde de TTK m. 360 hükmü gözetilmeli, belirlenen pay sahibi grubunun yönetim kurulunda temsil edilme hakkı ihlal edilmemelidir (BAŞ, s. 1276; ÖLMEZ, s. 251 vd.). TTK m. 360 bağlamında seçilen üyenin üyeliğinin boşalması durumunda ilgili grubun yeni bir toplantı gerçekleştirerek yönetim kuruluna seçilecek geçici üyeyi önerebileceği yönünde bkz. OĞUZ, s. 121 vd. TTK m. 360 hükmü bağlamında yönetim kurulunda temsil edilme hakkını ihlal eden yönetim kurulu kararlarının yaptırımı hususunda bkz. BAŞ, s. 1276.

¹²⁶ Bir tüzel kişinin de aday olarak önerilmesinin mümkün olduğu yönünde bkz. FALCIOĞLU, s. 228. Tüzel kişinin yönetim kurulu üyesi seçilmesi durumunda TTK m. 359/2 gereği tüzel kişi adına, tüzel kişi tarafından belirlenen bir gerçek kişinin de tescil ve ilan edilmesi gerekir. Tüzel kişi adına yönetim kurulu toplantılarına yalnızca belirlenen gerçek kişi katılım sağlayabilir.

¹²⁷ Yönetim kurulunda temsil edilme hakkının sağlanabilmesi için önerinin bağlayıcı olması gerektiği, bağlayıcı olmayan bir önerinin pratikte mevcut hukukî durumu değiştirmeyeceği yönünde bkz. BGE T. 28.02.1940, 66 II 43, s. 52: <https://justement.ch/doc/jurisdiction/ch/bundesgericht-leitentscheide/1940/66-ii-43> (E.T. 03.03.2026).

¹²⁸ Sınırlayıcı olarak sayılmamak şartıyla esas sözleşmede bu husustaki haklı sebeplerin belirtilebileceği yönünde bkz. SÖNMEZ, s. 369 vd.

¹²⁹ KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT), s. 437. Aksi görüşte bu durumda seçilme ehliyetine ilişkin bir engel bulunduğundan, genel kurulun takdir yetkisi olmadığı yönünde bkz. KARAMANLIOĞLU, s. 267.

¹³⁰ Benzer yönde bkz. ÖZDAMAR, s. 736.

¹³¹ Diğer Kanunlarda düzenlenen ancak yönetim kurulu üyesi olma bakımından bir şart niteliği taşımayan emredici hükümlere aykırılığın da haklı sebep kabul edilebileceği yönünde bkz. KARAMANLIOĞLU, s. 267.

¹³² Rakip bir ortaklıkta yönetim kurulu üyesi veya hâkim pay sahibi konumunda olması haklı neden olarak gösterilebilir (KARASU, 37, dn. 45).

adayın kişiliğine, ticarî ilişkilerine, mesleki nitelik ve yeterliliklerine yönelik olgular haklı sebep olarak kabul edilebilir¹³³. Bununla beraber adayın ortaklık itibarını azaltacak kötü şöhrete sahip olması, sağlık durumunun elverişli bulunmaması da haklı sebep olarak belirtilebilir¹³⁴.

Önerilen adayın haklı bir neden bulunmaksızın seçilmemesi hâlinde¹³⁵, genel kurul kararlarına karşı iptal davası¹³⁶ açılabilir (TTK m. 445 vd.)¹³⁷. Mahkeme ilgili davada ortaklık tarafından ileri sürülen nedenin haklı olup olmadığını inceleyecektir¹³⁸. İptal davası kabul edilirse bunun reddedilen adayın seçildiği anlamına gelip gelmeyeceği hususu öğretilerde tartışılmıştır. Bir görüş usul hukuku yönünde sakıncalı olduğunu kabul etmekle birlikte [zira iptal davası inşai bir davadır (HMK m. 108/1)] iptal davasının kabulünün reddedilen adayın seçildiği anlamına geleceğini ileri sürmektedir¹³⁹. Başka bir görüş aynı sonuca imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna ilişkin TTK m. 454/7'nin kıyasen uygulanabileceğini öne sürerek varmaktadır¹⁴⁰. Öğretilerde bir diğer görüş, genel kurulun önerilen aday yerine tüm yönetim kurulu üyelerini kendisinin seçmesi durumunda, iptal davasının kabulü ile önerilen adayın seçilmiş sayılmasının birtakım sorunlar oluşturabileceğini öne sürmektedir. Örneğin önerilen ve mahkeme kararı ile seçilmiş sayılan kişi, hangi yönetim kurulu üyesinin yerine seçilmiş sayılacaktır? Herhangi bir üyenin yerine seçilmiş sayılmadan yönetim kuruluna eklenirse, esas sözleşmede belirtilen üye sayısına riayet edilmemesi söz konusu olabilecektir. Öğretilerdeki ilgili görüş uyarınca bu gibi sorunların önüne geçmek adına, genel kurulun seçime yönelik kararının tümüyle iptal edilip, en baştan seçim yapılması yerinde olacaktır¹⁴¹. Nihayetinde *Kırca*, katıldığımız üzere tartışmaların önüne geçmek adına olması gereken hukuk bakımından TTK m. 360'a genel kurul kararının haklı sebebe dayanmadığı gerekçesi ile kararın iptali ve önerilen adayın üye sıfatı ile tescili davası açılabilmesi yönünde bir ekleme yapılmasının uygun olduğu yönünde görüş belirtmektedir¹⁴².

¹³³ BGE 66 II 43, s. 52; KARAMANLIOĞLU, s. 268. *Baltalı*, banka anonim ortaklığı bakımından bu gibi özelliklerin haklı sebep olarak nitelendirilebileceği ancak aile ortaklıklarında bu sebeplerin haklı sebep olarak ileri sürülmesinde temkinli davranılması gerektiğini, zira aile ortaklıklarında aile bağı ve güven ilişkisinin ön planda olduğunu ileri sürmektedir. (BALTALI, s. 365-367).

¹³⁴ KENDİGELEN, İmtiyaz, s. 279.

¹³⁵ Haklı sebeple ret durumunda yeniden aday belirleme ve öneri için genel kurulun ertelenmemesi gerektiği, zira diğer pay sahiplerinin bu duruma katlanma mecburiyetlerinin bulunmadığı, anılan bağlamda öneride bulunan pay sahiplerinin tüm ihtimalleri göz önünde bulundurarak uygun bir aday önermesinin yerinde olacağı yönünde bkz. GÖKÇE, s. 688.

¹³⁶ İlgili grup aday önerisinde bulunmazsa genel kurul kararının iptalini talep edemez ancak genel kurulun sebep belirtmeden öneriyi dikkate almaması veya önerinin sunulmasını engellemesi iptal talebinin gerekçesini oluşturur (BGE 107 II 179, s. 187).

¹³⁷ GÖKÇE, s. 692. İptal davası açılmasının davaların uzun sürdüğü de göz önüne alındığında etkili bir koruma sağlamayabileceği, bu bağlamda TTK m. 449'un da (kararın yürütülmesinin geri bırakılması) devreye sokulmasının uygun olacağı yönünde bkz. KARAMANLIOĞLU, s. 272. Haklı sebep bulunmaksızın gösterilen adayın seçilmemesi durumunda ilgili grup pay sahiplerinin ortaklık aleyhine tazminat davası da açabileceği yönünde bkz. AYTUĞAR, s. 116.

¹³⁸ Somut ve objektif bir haklı sebebin bulunduğunu ispat yükünün anonim ortaklıkta olduğu yönünde bkz. KARAMANLIOĞLU, s. 271.

¹³⁹ KENDİGELEN, İmtiyaz, s. 282 vd.

¹⁴⁰ KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT), s. 437-438.

¹⁴¹ GÖKÇE, s. 693. Benzer yönde bkz. ÖLMEZ, s. 237 vd.

¹⁴² KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT), s. 438, dn. 132. Ayrıntılı tartışma sonucu benzer yönde bir görüş için bkz. SÖNMEZ, s. 394 vd.

f. Seçilen Üyenin Hukuki Konumu

TTK m. 360 uyarınca atanan yönetim kurulu üyeleri diğer yönetim kurulu üyeleri ile eşit hukukî konumdadır¹⁴³. Belirli pay grupları tarafından önerilerek seçilen üyeler, doğrudan ilgili grupların emir ve talimatı doğrultusunda hareket edemezler¹⁴⁴. Zira bu kişiler, ortaklığın yönetim kurulu üyeleridir¹⁴⁵. Bu kapsamda TTK m. 360 uyarınca seçilen üyenin, arasından seçildiği veya önerildiği pay sahibi grubu ile ortaklık çıkarının çatışması durumunda, özen ve sadakat yükümlülüğünün bir gereği olarak ortaklık menfaatini koruması zorunludur¹⁴⁶. Aksi hâlde TTK m. 553 kapsamında sorumluluğu bulunmaktadır¹⁴⁷. Ancak ilgili üyenin yönetim kuruluna seçilme nedeni göz ardı edilmemelidir. İlgili üyenin yönetim kuruluna seçilme amacı belirli bir pay grubunun yönetim kurulunda temsil edilmesidir. Bu nedenle ilgili üyenin, temsilen seçildiği pay grubundan tamamen bağımsız olacağı düşünülememelidir. Aksi yorum hükmün amacı ile bağdaşmaz. Bu nedenle ortaklığın menfaati ile grubun menfaati kesiştiği ölçüde, üyenin grup menfaatlerini gözeticeği kabul edilmelidir¹⁴⁸. Zira aksinin kabulü tanınan imtiyazı anlamsız duruma getirecektir¹⁴⁹.

İlgili üyenin seçilme amacı göz önünde bulundurulduğunda yönetime katılma imkânının etkin bir şekilde sağlanması temsilen seçilen yönetim kurulu üyesi ile pay grubu arasında bir bilgi akışını gerektirir. Bu kabulün ardından bilgi akışının sınırı hususu tespit edilmelidir. Seçilen üyenin TTK m. 392 kapsamında edindiği bilgileri temsil ettiği grup ile paylaşp paylaşamayacağı hususu öğretide

¹⁴³ KARASU, s. 32; FALCIOĞLU, s. 233. Bu hususla bağlantılı olarak seçilmelerinde de esasen diğer yönetim kurulu üyelerinden ayrı ve özel ek bir şart aranmaması gerektiği yönünde bkz. KARAMANLIOĞLU, s. 268. Aynı yönde bkz. AYTUĞAR, s. 115. Aksi yönde bkz. BALTALI, s. 364.

¹⁴⁴ KARASU, s. 32, AYTUĞAR, s. 118-119. Aynı görüşte, seçilen üyelerin seçildikleri grubun temsilcisi olmadığı, diğer üyeler gibi tüm pay sahiplerinin menfaatini korumakla yükümlü oldukları yönünde bkz. ÇAMOĞLU, s. 2; ÇAMOĞLU (POROY/TEKİNALP), s. 427, N. 587. Ancak yerinde olarak öğretide *Falcioğlu*, bu kabulün ticaret hayatının gerçeklerine ters olduğu, ortaklık çıkarlarına aykırı olmadığı takdirde temsil edilen gruptan talimat alabileceği yönünde görüş belirtmektedir (FALCIOĞLU, s. 234). Aynı yönde bkz. ÖLMEZ, s. 273-274.

¹⁴⁵ Yönetim kurulunda temsil edilme hakkı ilgili pay grubuna her zaman yönetim kurulu kararlarına etki etme imkânı vermeyebilir. Bu bağlamda ilgili grup temsilen seçilen yönetim kurulu üyesi aracılığıyla ortaklığın işleyişini gözetleme ve görüş aktarma pozisyonunda kalabilir. Ancak özellikle ortaklıktaki pay oranları yüksek pay grupları bakımından belirtilen pozisyon yeterli gelmeyebilir ve yönetim kurulu kararlarının alınmasında da etkin bir rol talebi söz konusu olabilir. Bu gibi durumlar bakımından öğretide temsilci yönetim kurulu üyesine veto hakkı tanınıp tanınamayacağı hususu tartışılmıştır. Veto hakkı pay sahipleri sözleşmeleri ile sağlanabilir. Ancak esas sözleşme ile sağlanıp sağlanamayacağı hususu tartışılmıştır. Veto yetkisi belirli bir üyenin toplantıya ve/veya karara katılımının şart koşulması ve toplantı ve/veya karar nisaplarının artırılması yönüyle tesis edilebilir. Bu husustaki tüm öğreti görüşlerini aktaran *Baş*, yönetim kurulu toplantıları bakımından öngörülen TTK m. 390'da "*esas sözleşmede ağırlaştırıcı bir hüküm bulunmadığı takdirde*" ifadesinden yola çıkarak, veto yetkisinin üstün bir hak vermekten ziyade karar alınmasını ağırlaştırmasından hareketle bir sonuca varmaktadır. Bu kapsamda *Baş*, ilgili yönetim kurulu üyelerine veto yetkisi verilebileceğini kabul etmektedir. Ayrıntılı açıklama ve değerlendirme için bkz. BAŞ, s. 1277 vd. Veto hakkına ilişkin ayrıntılı açıklama ve değerlendirmenin ardından aynı yönde ayrıca bkz. BİÇER/AKTAŞ, s. 17 vd. ve özellikle s. 20.

¹⁴⁶ KIRCA (ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT), s. 438; GÖKÇE, s. 676.

¹⁴⁷ AYTUĞAR, s. 121.

¹⁴⁸ AYTUĞAR, s. 109, 119; AYAN, s. 177.

¹⁴⁹ BİÇER/AKTAŞ, s. 15-16. İlgili üyenin grup menfaatlerini ancak sadakat yükümlülüğüne uyarak gözetebileceği yönünde bkz. AYTUĞAR, s. 119.

sadakat yükümlülüğü¹⁵⁰ çerçevesinde tartışılmıştır. Sınır, ortaklık sırrı ve açıklandığı takdirde ortaklık menfaatini tehlikeye sokacak bilgiler olarak belirlenmelidir¹⁵¹.

g. TTK m. 360 Kapsamında Seçilen Adayın Üyeliğinin Sona Ermesi

TTK m. 360 kapsamında seçilen aday açısından da diğer yönetim kurulu üyeleri bakımından geçerli olan üyeliğin sona erme sebepleri geçerli olacaktır¹⁵². Bu bağlamda ilgili adayın seçilmesinin ardından genel kurul haklı sebeplerin varlığı durumunda¹⁵³ her yönetim kurulu üyesini olduğu gibi grubu temsil etmek amacıyla seçilen yönetim kurulu üyesini de azledebilir. Pay gruplarına kendilerini temsilen seçilen adayı azletme hususunda kanuni bir yetki tanınmamıştır. Ancak pay grubunun çoğunluğunu oluşturan pay sahipleri temsilcinin azlini genel kurula sunarak dolaylı olarak azil haklarını kullanabilirler¹⁵⁴. Buna rağmen genel kurul azil talebini reddederse seçilen üye yönetim kurulu üyesi olarak kalmaya devam etse de ilgili grubun temsilcisi olma sıfatını yitirir¹⁵⁵. Bununla birlikte belirli pay grubunun yeni bir temsilci seçme önerisinde bulunması da örtülü olarak azil talebi niteliği taşır¹⁵⁶.

SONUÇ

Finansal piyasalara ve finansal kurumlara güvenin tesisi amacıyla BankK’da, bankada pay sahipliğinin izlenmesi ve kontrol edilmesine yönelik düzenlemeler öngörülmüştür. Banka yönetiminde etkili olabilecek pay sahiplerinin tespiti amacıyla “*nitelikli pay*” kavramı tanımlanmış ve nitelikli pay sahibi olmaya ağır birçok hüküm ve sonuç (kurucularda aranan özelliklerin aranması, pay devirlerinin Kurul iznine tâbi olması gibi) bağlanmıştır. BankK’nın ilgili düzenlemesinde “*yönetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren payların*” da nitelikli pay olduğu belirtilmektedir. TTK m. 360’ta ise imtiyaz olduğu öngörülerek, belirli gruplara yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınabileceği hükme bağlanmıştır. Çalışmamızda TTK m. 360 hükmünün BankK bakımından nitelikli pay sahipliğinin tespitinde uygulanabilirliği tartışılmıştır.

TTK, BankK’na nazaran sonraki tarihli genel Kanun niteliğindedir. BankK m. 2/III, TTK m. 330 ve söz konusu iki Kanunda aksi yönde açık bir düzenlemenin yer almaması da göz önünde

¹⁵⁰ Anonim ortaklık yönetim kurulu üyelerinin sadakat yükümlülüğüne ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. AYAN, s. 29 vd.

¹⁵¹ ÖLMEZ, s. 270; ÖZDİN, s. 25 vd. *Ayan* da ortaklık sırrı niteliğindeki bilgilerin paylaşılmasının sadakat yükümlülüğüne aykırılık oluşturacağını ileri sürerek benzer yönde görüş belirtmiştir (AYAN, s. 177). *Falcioğlu* da üyenin, ticari sır kapsamı dışındaki bilgileri, gizlilik sözleşmesi imzalanmak suretiyle, kendisini seçen grup ile paylaşmasının sadakat yükümlülüğünü ihlal etmeyeceğini öne sürmektedir (FALCIOĞLU, s. 235-236). *Özdin*, bilgi akışının eşit işlem ilkesi çerçevesinde de değerlendirmiş ve bilgi akışının eşim işlem ilkesini zedelemeyeceği yönünde kanaat belirtmiştir. Bu hususta ayrıntılı açıklama için bkz. ÖZDİN, s. 31 vd.

¹⁵² Azil ve istifa dışında üyeliği sona erdiren durumlar için bkz. TTK m. 363/2. Düzenlemede yer alan “kanuni şartlar” ifadesi özel Kanunları da kapsadığından (TTK m. 360) BankK bağlamındaki seçilme engeli oluşturan durumların gerçekleşmesi hâlinde de yönetim kurulu üyeliği sona erer (ÖLMEZ, s. 279 vd.).

¹⁵³ Haklı sebep bulunmaması durumunda ilgili üyenin azlinin mümkün olmaması gerektiği yönünde bkz. ÖLMEZ, s. 280 vd.

¹⁵⁴ AYTUĞAR, s. 120.

¹⁵⁵ AYTUĞAR, s. 120.

¹⁵⁶ AYTUĞAR, s. 120. İmtiyaz kapsamında atanan kişinin yönetim kurulu üyeliğini sona erdirebilecek diğer özel durumlara ilişkin ayrıntılı açıklama için bkz. ÖLMEZ, s. 284 vd.

bulundurulduğunda, TTK m. 360 hükmünün BankK bağlamında nitelikli pay sahipliğinin tespitinde uygulanabileceği sonucuna varılmıştır. Ancak bu sonuca esasen TTK m. 360 düzenlemesinin BankK'nın temel amacı olan yatırımcıların-tasarruf sahiplerinin korunması amacı ile çelişmemesi gerekliliğinin tespiti ile de ulaşılmalıdır. Bu bağlamda ancak BankK'nın sistemi, bütünlüğü ve yatırımcının korunması ilkesi ile bir çelişki oluşturmadığı sürece BankK düzenlemeleri TTK düzenlemeleri ile birlikte değerlendirilebilir. TTK m. 360 hükmünün çıkarılmasına ve uygulamada dönüştüğü amaca ilişkin öğretilerde birçok görüş ileri sürülmektedir. Ancak kanaatimizce hükmün esas amacı yönetimde etkinliğin sağlanması ve/veya sürdürülmesidir. Bu bağlamda hükmün amacı da nitelikli pay sahipliğinin tespiti amacı ile örtüşmektedir. Nitelikli pay/pay sahipliği kavramı ve buna bağlanan hukuki sonuçlar da esasında yönetimde etkin olan pay sahiplerinin izlenmesi amacını taşımaktadır.

Yönetim kuruluna üye belirleme imtiyazına sahip olan pay sahiplerinin nitelikli pay sahibi olarak değerlendirileceğine ilişkin BankK düzenlemesinde sermaye oranı belirtilmemiştir. Bu nedenle TTK m. 360 kapsamında banka yönetim kuruluna üye belirleme imtiyazı bulunan pay sahibi, sermaye oranına bakılmaksızın nitelikli pay sahibi kabul edilir. Tekrar ifade edilecek olursa TTK m. 360 kapsamında yönetim kuruluna üye belirleme imtiyazı bulunan grupta yer alan her bir pay sahibi nitelikli pay sahibi sayılmalıdır.

TTK m. 360 düzenlemesi, nitelikli pay sahibinin tespiti bakımından taşıdığı önem nedeniyle çalışmamızda etraflıca ele alınmıştır. Anılan hüküm gereğince belirli bir pay grubuna veya özellik ve niteliği ile belirli grup oluşturan pay sahiplerine yönetim kurulunda temsil hakkı tanınabilir. Belirli pay grubu bakımından nihayetinde ortaklıkta paylar gruba ayrılmış olabilir ve bu gruplardan birine veya birkaçına temsil hakkı tanınabilir. Ancak diğer ayrım bakımından özellik ve niteliklerin esas sözleşmede açıkça belirtilmesi gerekir. Açıkça (tespit edilebilir şekilde) öngörülmemesi imtiyazda belirlilik ilkesine aykırılık teşkil eder. Bankalar özelinde ifade etmek gerekirse örneğin belirli bir soyadını taşıyanlar (ya da kurucu aile üyeleri), ortaklıkta çalışan pay sahipleri, belirli bir meslek mensubu olanlar, belirli bir unvana sahip olanlar, belirli bir eğitim düzeyi veya belirli alanda eğitime sahip olma (doktora diplomalı pay sahipleri veya İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi mezunu pay sahipleri gibi), belirli bir dernek veya vakıf üyeliği bu kapsamda değerlendirilebilir.

Öğretilerde ETTK döneminde ve TTK m. 360 kapsamında ismen belirtilmek suretiyle açıkça bir kişiye imtiyaz tanınıp tanınamayacağı hususu tartışılmıştır. Biz bu yönde bir imtiyaz tesisinin mümkün olmadığı görüşüne katılmaktayız. Bu yönde bir düzenleme anonim ortaklığın temel yapısı ile de uyuşmayacağından geçersizlik yaptırımına tâbi olacaktır. Bankalar bakımından isim belirtilerek oluşturulacak imtiyazın pay sahipleri sözleşmesi yoluyla dahi tesisi mümkün olmamalıdır. Zira pay sahipleri sözleşmesi yoluyla bu yönde bir düzenleme yapılması da ilgili pay tesisi için Kurul iznini şart gören kanunî düzenlemelerin dolanılmasına yol açar.

TTK m. 360 uyarınca temsil edilme hakkı ancak belirli pay grupları ya da belirli grup oluşturan pay sahipleri arasından seçilme ya da ilgili gruplara aday önerme hakkı verme şeklinde sağlanabilir. Aday önerme hakkı bakımından kararın nasıl alınacağına ilişkin Kanunda bir düzenleme yer almamaktadır. Bu hususta ilgili grup arasında elbette bir toplantı yapılması gerekir. Ancak hükmün uygulanmasını zorlaştırmamak adına aday önerme toplantısı için özel bir çağrıya, çağrı usulüne ve toplantı nisabına gerek bulunmamalıdır. Karar nisabı bakımından da hâkim görüş salt çoğunluğun aranması yönündedir.

Genel kurul, imtiyaz hakkının tanındığı gruba ait bir aday veya aday önerme hakkı tanınması durumunda önerilen aday haklı bir sebep bulunmadığı takdirde üye olarak seçmek zorundadır. Haklı sebep her somut olay bakımından ayrıca değerlendirilmesi gereken, değişken bir kavram niteliği taşır. Bu sebeple Kanunda kavramın tanımı yapılmamış, sınırlandırmamak saiki ile örnek kabilinden dahi haklı sebep nedenleri belirtilmemiştir. İlgili kişilerin Kanun veya esas sözleşmede öngörülen nitelikleri taşıması haklı sebep olarak gösterilebilir. Örneğin BankK m. 23'te öngörüldüğü üzere yönetim kurulu üyelerinin kurucularda aranan şartları düzenleyen 8. maddesinin 1. fıkrasının a, b, c ve d bentlerinde belirtilen özellikleri taşımaları gerekir. Bu özelliklerin taşınmaması haklı sebeple ret nedeni olabilir. Bu nedenler dışında haklı sebebin takdirinde ortaklığın çıkarlarından hareketle bir kanaate varılmalıdır. Bankalar özelinde ortaklık menfaati ile ilgili olmak şartıyla adayın kişiliğine, ticarî ilişkilerine, mesleki nitelik ve yeterliliklerine yönelik olgular haklı sebep olarak kabul edilebilir.

Önerilen adayın haklı bir neden bulunmaksızın seçilmemesi durumunda, genel kurul kararlarına karşı iptal davası açılabilir. Ancak mahkemenin iptale karar vermesi durumunda, seçimin ve ilgili adayın akıbeti hususunda belirsizlik söz konusudur. Belirsizliğin önüne geçmek adına TTK m. 360 düzenlemesine bu hususu açıklığa kavuşturur şekilde bir ekleme yapılması yerinde olacaktır.

TTK m. 360 uyarınca atanan yönetim kurulu üyeleri diğer yönetim kurulu üyeleri ile eşit hukukî konumdadır. Ancak ilgili üyenin seçilme yöntemi göz önünde bulundurulduğunda arasından seçildiği veya aday gösterilerek seçildiği gruptan tamamen bağımsız olduğunu düşünmek abesle iştigal teşkil eder. Bu nedenle ortaklık çıkarı ile çatışmadığı durumlarda ilgili gruptan talimat alabileceğinin, ilgili gruba bilgi verebileceğinin kabulü gerekir. Sınır, ortaklık sırrı ve açıklandığı takdirde ortaklık menfaatini tehlikeye sokacak bilgiler olarak belirlenmelidir.

KAYNAKÇA

- AÇIKGÖZ, O. (2015). Banka Hesabının İnternet Bankacılığı Yoluyla Boşaltılması Sonucu Meydana Gelen Zarardan Dolayı Bankanın Mevduat Sahibine Karşı Hukuki Sorumluluğu. Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, (12), 69-113.
- AKDAĞ GÜNEY, N. (2010). Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu (2. b.). İstanbul.
- ALTAY, S. A. (2019). Hukuki Açıdan Banka Anonim Ortaklığı. İstanbul.
- ARSLANLI, H. (1959). Anonim Şirketler (2. b.). İstanbul.
- AYAN, Ö. (2013). Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün İhlalinin Sonuçları (1. b.). Ankara.
- AYTUĞAR, B. (2019). Oy Hakkında İmtiyazlı Pay Grubunun Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkı. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 23(1), 93-125.
- BALTALI, C. (2019). Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazı. İstanbul.
- BAŞ, K. (2023). Anonim Şirketlerde Belirli Bir Pay Grubu Tarafından Aday Gösterilen Yönetim Kurulu Üyelerine Veto Hakkı Tanınabilir mi?. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 29 (2), 1273-1291.
- BATTAL, A. (2003). Bankalar Kanunu Şerhi (Sorularla Banka Hukuku). Ankara (Şerh)
- BATTAL, A. (2001). Güven Kurumu Nitelendirmesi İşığında Bankaların Hukukî Sorumluluğu. Ankara (Güven Kurumu Banka).
- BİLGİLİ, F., DEMİRKAPI, E. (2023). Hukukun Temel Kavramları (20. b.). Bursa.
- BİÇER, L., AKTAŞ, B. (2023). Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazının Dolaylı Olarak İhlal Edilmesine İlişkin Bazı Sorunların Değerlendirilmesi. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 27(1), 3-36.
- BİLGE, K. (2017). Pay Sahipleri Sözleşmesi Kapsamında Anonim Şirketlerde Pay Devrinin Kısıtlanması. İstanbul (Pay Sahipleri Sözleşmesi)
- BİLGE, N. (2010). Hukuk Başlangıcı (28. b.). Ankara.
- ÇAMOĞLU, E. (2011). 6102 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsili. Arslanlı Bilim Arşivi, (<http://arslanlibilimarsivi.com/kategori/ticaret-sirketleri>) (E.T. 07.02.2026).
- ÇEKER, M. (2000). Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması. Ankara.
- DOĞANAY, İ. (1994). Bankalardaki Mevduat Hesabından Kısmen Para Çekilirken veya Hesap Kapatılırken, Bankaların Göstermek Yükümlülüğünde Olduğu Özen Borcu. BATİDER, 27(4), 25-31.
- EREN, E. (2021). Banka Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkı Veren Pay Sahipleri Sözleşmesi “Kanuna Karşı Hile” Olarak Değerlendirilebilir mi?. Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, (1), 1013-1046.

- EMİNOĞLU, C. (2020). TTK m. 360 Hükmüne Göre Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkının Tanınabileceği Gruplar, Hakkın Hukuki Niteliği ve İcrası. Sermaye Şirketleri Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu (Tebliğler-Tartışmalar). (19 Haziran 2019). (M. ALIŞKAN, B. U. MERSİN, S. SARIKAYA, Ed.). İstanbul, 335-352.
- FALCIOĞLU, M. Ö. (2016). Azınlığın Yönetim Kurulunda Temsili. içinde Anonim Şirketlerde Bireysel ve Azınlık Pay Sahibi Hakları (E. ULUSOY, Ed.). Ankara, 205-243.
- GÖKÇE, S. Y. (2024). Belirli Grupların Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Temsil Edilmesi İmtiyazı, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 14(1), 667-697.
- GÖKDEMİR TAMER, T. (2022). Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Oy Hakkının Kapsamı ve Etkisi. İstanbul (*Oy Hakkı*)
- GÖKDEMİR TAMER, T. (2023). Banka Hukukunda Dolaylı Pay Sahipliği Kavramı ve Hukuki Sonuçları, BATİDER, 39(3), 597-631 (*Dolaylı Pay Sahipliği*)
- GÖKTÜRK, K. (2013). Banka Yönetici ve Ortaklarının Hukuki Sorumluluğu. Ankara.
- GÖZLER, K. (2023). Hukuka Giriş (20. b.). Bursa.
- İMREGÜN, O. (1974). Anonim Ortaklıklar (3. b.). İstanbul (*Anonim Ortaklık*)
- İMREGÜN, O. (1988). Anonim Ortaklıkta Özel Kategori “İmtiyazlı” Paylar Kurulları. Prof. Dr. Yaşar Karayalçın’a 65. Yaş Armağanı. Ankara, 185-201 (*İmtiyazlı Pay Kurulu*).
- KARAHAN, S. (2010). Bankacılık Kanununda Nitelikli Pay Sahipliği Kavramı ve Bu Kavrama Bağlanan Hukuki Sonuçlar, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18, 39-60.
- KARAMANLIOĞLU, A. (2021). TTK Madde 360 Uygulamasına İlişkin İki Sorun: Belirli Grup ve Azınlık Kavramları- Haklı Nedenle Önerilen Adayın Reddi, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 16 (197-198), 225-279.
- KARASU, R. (2016). Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsil Edilme Hakkı. Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, 2(1), 31-40.
- KAYIHAN, Ş. (2023). Hukukun Temel Kavramları (11. b.). Ankara.
- KENDİGELEN, A. (1999). Anonim Ortaklıkta Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz. İstanbul. (*İmtiyaz*).
- KENDİGELEN, A. (1999). İsviçre Hukukunda Farklı Pay Sahibi Kategori veya Gruplarının Şirket Organlarında Temsili (OR Art. 709). Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu’na 65. Yaş Günü Armağanı. İstanbul. 339 vd. (*OR ART. 709*).
- KENDİGELEN, A. (2016). Türk Ticaret Kanunu- Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler (3. b.). İstanbul (*İlk Tespitler*).
- KIRCA, İ., ŞEHİRALİ ÇELİK, F. H., MANAVGAT, Ç. (2013). Anonim Şirketler Hukuku (C.1). Ankara.
- MEMİŞ, T. (2014). Grup İmtiyazının Kabul Edildiği Bankalarda Grup İçindeki Bütün Paylar Nitelikli Sayılır Mı?. Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 16 (Özel Sayı), 3105-3121.
- MOROĞLU, E. (1996). Oy Sözleşmeleri (2. b.). Ankara.

- OĞUZ, E. (2019). Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsil Edilme Hakkı. Ankara.
- ÖLMEZ, F. (2021). Belirli Grupların Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Temsili. İstanbul.
- ÖZDAMAR, M. (2009). Türk Banka Hukukunda “Nitelikli Pay” Kavramı. Haluk Konuralp Anısına Armağan (C. 3). Ankara. 719-745.
- ÖZDAMAR, M., KÜÇÜKAYDIN, H. D. (2022). Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun “Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazı” Hakkındaki 2020/1013 sayılı Kararı* Üzerine Değerlendirmeler. Karar İncelemeleri Dergisi, 1(1-2), 25-48.
- ÖZDİN, F. (2021). TTK m. 360 Uyarınca Seçilen Temsilci Yönetim Kurulu Üyesinin Temsil Ettiği Pay Sahiplerine Bilgi Aktarma Yetkisi (Var Mıdır?). İstanbul.
- POROY, R., TEKİNALP, Ü., ÇAMOĞLU, E. (2021). Ortaklıklar Hukuku I (15. b.). İstanbul.
- PULAŞLI, H. (2013). Şirketler Hukuku Genel Esaslar (2. b.). Ankara (*Şirketler Hukuku*)
- PULAŞLI, H. (2001). Anonim Şirketlerde Yönetimde İmtiyaz ve Buna İlişkin Esas Sözleşme Düzenlemelerinin Anlam ve Etkisi. Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu’na 65. Yaş Günü Armağanı. İstanbul. 563-592 (*Yönetimde İmtiyaz*).
- SOMEREN ALP, B. (2021). Sermaye Piyasası ve Bankacılık Mevzuatı Kapsamındaki Gayrimenkul Değerleme Kuruluşları ve Bankalar İlişkisinin, Tacirin Basiretli İş Adamı Gibi Davranma Sorumluluğu Bağlamında Değerlendirilmesi. Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 7(13), 29-57.
- SÖNMEZ, N. S. (2024). Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin İmtiyaz Yoluyla Yönetim Kurulunda Temsili. İstanbul.
- ŞENER, O. H. (2017). Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı (3. b.). Ankara.
- ŞİT, B. (2012). 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Karşısında Banka Anonim Şirketi. BATİDER, 28(4), 177-205.
- TEKİNALP, Ü. (2009). Banka Hukukunun Esasları. İstanbul (*Banka Hukuku*)
- TEKİNALP, Ü. (1996). İmtiyazlı Paylara İlişkin Bazı Sorunlar, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XIII (5-6 Nisan 1996). Ankara. 3 vd. (*İmtiyazlı Paylar*).
- TEOMAN, Ö. (2001). Yönetim Kuruluna Aday Gösterme Ayrıcalığına Sahip Bir Grubun Yapacağı Özel Toplantıda Uygulanacak Yetersayılar, Otuz Yıl Ticaret Hukuku- Tüm Makalelerim- (C. II). İstanbul. 395 vd.
- TORAMAN ÇOLGAR, E. (2022). Anonim Ortaklıklar Hukukunda İmtiyaza Hâkim Olan İlkeler ve Bu İlkelerin İhlâlinin Sonuçları, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 17(208), 639-673.
- TURANBOY, A. (2010). Bankacılık Kanunu’nda Düzenlenen Hakim Ortak Kavramı. Prof. Dr. Fırat Öztan’a Armağan (C. II). Ankara. 2215-2222 (*Hakim Ortak*).
- TURANBOY, A. (2000). Bankacılar İçin Banka Hukuku Bilgisi. Ankara (*Banka*).
- TURANBOY, A. (2002). Halka Açık Banka ve Hissedarının Korunması. Ankara (*Halka Açık Banka*).

- UÇAR, S. (2020). “Özellik ve Nitelikleriyle Belirli Bir Grup Oluşturan Pay Sahipleri” Kavramı (TTK m. 360, f. 1, c. 1). Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 15 (193-194), 1333-1358.
- YILMAZ, S. (2010). Hukukî Açıdan İnternet Bankacılığı. Ankara.
- YÜCEL, Ö. (2011). 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile İzne Bağlanan Pay Edinim ve Devirleri. İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2(1), 387-416.